

Německo

- Hlavní město: Berlín - 3,4 milionů obyvatel
- Měna: Euro = 100 centů (26 Kč)
- Počet obyvatel - 82,5 milionů
- Skládá se z 16 spolkových zemí

Co v Německu určitě stojí za vidění

Pobřeží

Cizinci se sem sice ještě musí naučit jezdit, ale mezi místními je německé pobřeží velmi populární. Armáda dětí s kyblíky a lopatkami a vystrojení návštěvníci lázní se musí jen rozhodnout, zda si vyberou Baltské, nebo Severní moře. Pokud se rozhodnou pro Balt s písčnými plážemi a mírně se svažujícími mělčinami, většinou tráví svůj čas na Rujáně (německy Rügen), známé svými bílými útesy, nebo na klidnějším ostrově Usedom. Tyto dva největší německé ostrovy si užívají nejvíce slunných hodin z celého Německa.

Sylt je v tomto ohledu velmi odlišný. Největší ze Severofríských ostrovů se proslavil elegantními vesničkami a skvělými podmínkami pro windsurfing a kitesurfing. Jeho západní pobřeží tvoří pětatřicet kilometrů dlouhý pás bílého písku. Pokud hledáte odlehlejší místa, vydejte se na menší Föhr nebo Amrum (druhý jmenovaný se pyšní jednou z nejkrásnějších pláží v Německu).

Hory

Bavorské Alpy, táhnoucí se podél jižních hranic spolkové země, jsou hluboko zakořeněny v její identitě. Podle legendy se vrcholky v kraji Berchtesgadener Land objevily, když sem andělé upustili ty nejlepší kousky světa. Nejznámější (a nejvyšší) horou je ale Zugspitze, kam v zimě jezdí lyžaři a po celý rok milovníci nádherných výhledů - na plošinu ve výšce 2964 metrů nad mořem se dostanete i lanovkou.

S Alpami se sice nedá nic srovnat, ale i přesto jsou vrchoviny ve středním Německu velmi oblíbené, zejména mezi místními, kterým vyhovuje dobrá dostupnost z velkých měst. Ať už je řeč o pískovcových náhorních plošinách Saského Švýcarska nedaleko Drážďan, ospalém pohoří Harz s parními vlaky a hrázděnými vesnicemi nebo trase Rennsteig, která protíná Durynský les, vždycky na vás čeká skvělé prostředí pro pěší turistiku, cyklistiku i lyžování.

Řeky a jezera

Nechat se vézt klidnou vodou německých řek je vynikající způsob cestování - plavby po těch

významnějších tocích pořádá přes léto mnoho společností. Vyberte si, zda chcete vidět údolí Rýna s mohutnými hrady, klikatící se Moselu a vinice podél ní, Dunaj, nebo Labe, které se majestátně proplétá mezi pískovcovými skalami Saského Švýcarska. Pokud toužíte po lenošivé dovolené s lodkou, doporučujeme Meklenburská jezera - tuto mozaiku rákosím lemovaných jezer milují kanoisté i příznivci ptactva.

Několik tipů na dovolenou

- Pěšky po Malířské stezce Pětidenní okruh Saským Švýcarskem s nádherným výhledem na každém kroku.
- Lyžování na Zugspitze Fascinující alpská krajina a dobré podmínky pro lyžování v resortu Garmisch-Partenkirchen.
- Na kole po Černém lese. V celém regionu je spousta cyklostezek a kolo je tu skvělým způsobem, jak si prohlédnout krajinu, aniž by vám na záda dýchaly autobusy plné turistů. Na kole po Labské cyklostezce 860 kilometrů dlouhá stezka podél Labe z přístavu Cuxhaven u Severního moře do městečka Schöna na česko-německé hranici.
- Windsurfing na Syltu. Vlny na západním pobřeží, klidná voda na východním.
- Na kanoi po Meklenburských jezerech Začněte ve městě Neustrelitz a užijte si týdenní průzkum Země tisíce jezer.

Národní parky

- Jasmund (<http://www.nationalpark-jasmund.de>). Národní park na ostrově Rujána, slavný díky bílým křídovým útesům Königstein.
- Müriz (<http://www.nationalpark-mueritz.de>) Prastaré plážové lesy a mokřiny východně od stejnojmenného meklenburského jezera. Sídli tu orli a jeřábi a jezero Müriz je vynikající pro plavbu na lodičkách.
- Harz (<http://www.nationalpark-harz.de>). Pohoří penzistů, jak se s úsměvem říká v Bavorsku. Tahle vrchovina v centru země vás spíše okouzlí než ohromí, zvláště pak svojí mlhou a legendami opředeným nejvyšším vrcholem (1142 m n. m.). Pěší turistika, běžecké lyžování a kouzelné středověké vesnice a parní vlaky.
- Saské Švýcarsko (Sächsische Schweiz; <http://www.nationalpark-saechsische-schweiz.de>). Jeden z nejcharakterističtějších krajinných útvarů v zemi, kde se pískovcové skály tyčí přímo nad řekou. Horolezci je zbožňují, ale dá se tu také skvěle provozovat pěší turistika nebo cyklistika.
- Bavorský les (Bayerischer Wald; <http://www.nationalpark-bayerischer-wald.de>). „Zelená střecha Evropy“, sestává z nízkých kopců (1456 m n. m.) porostlých borovými lesy, které se táhnou až za české hranice a jsou největším chráněným lesem v Evropě. Žije tu vysoká zvěř nebo vydry a zdejší cyklostezky jsou velmi populární.
- Berchtesgaden (www.nationalpark-berchtesgaden.de). Jediný alpský park v zemi, nádherná oblast vysokých hor, neskutečně průzračných jezer a neporušených lesů, v nichž sídlí kozorožci a orli. Zdejší sjezdovky patří k těm nejlepším v Německu, jsou tu ale také vynikající podmínky pro pěší turistiku.

Německé vánoční trhy

O tom úplně prvním vánočním trhu písemnou zmínku nemáme, ale vídeňský trh v roce 1294 byl jistě jedním z prvních. Zhruba v té době se myšlenka vánočních trhů i v českých zemích. První písemná zmínka pochází z roku 1384 z Budyšína, ve Frankfurtu nad Mohanem se pak stánky začaly stavět v

roce 1393.

Zpočátku se prodávalo hlavně maso, ale časem přibýly i řemeslné výrobky. Tento artikl zaznamenal obrovskou vlnu popularity v šestnáctém století s učením Martina Luthera, který tvrdil, že oslava narození Krista se pro vyměňování dárků hodí lépe než den svatého Mikuláše. Ale i přesto, že jsou trhy zakořeněny v náboženských tradicích, brzy se církvi znelíbily. Již v roce 1616 si norimberský kazatel stěžuje, že musel zrušit štědrovečerní bohoslužbu, protože všechny jeho ovečky byly na trhu.

V současnosti přilákají vánoční trhy do Německa každoročně 160 milionů návštěvníků a zisky s nimi spojené tvoří zhruba pět miliard eur.

Tradiční vánoční pochoutky jsou většinou nějakým způsobem spojeny se zahříváním (zázvorové kekсы nebo kořeněný punč), ale množství jejich variací je neuvěřitelné. Mnoho měst má svoje vlastní recepty, které si hlídá téměř jako ochranné známky. Například v Norimberku se již od čtrnáctého století dělá Lebkuchen, měkký kořeněný perník. V Porýní-Vestfálsku jsou populární sušenky se skořicí a kardamomem zvané Spekulatius a se Saskem je zase spojena hutná, sladká vánoční štola.

O Vánocích se hodně pije svažené víno Glühwein, většinou červené, ale někdy i bílé, nebo jeho nealkoholický bratranec Kinderpunch. Populární je i Feuerzangenbowle, červené víno ochucené zapálenou kostkou namočenou v rumu, a Eierpunsch, něco jako vaječný koňak.

Řemeslné výrobky. V zemi, kde na vánočních stromcích často najdete pravé svíčky a vyřezávané ozdoby, vás nepřekvapí, že vánočním trhům dominují právě řemeslné výrobky. Předměty jako slaměné hvězdičky, svíčky nebo skleněné ozdoby tu najdete snadno, ale zdaleka nejpopulárnější jsou dřevěné předměty - figurky, hračky nebo loutky. Za povšimnutí stojí hlavně dřevěná Weihnachtspyramide, v níž plamen svíčky roztáčí scénu s jesličkami, a veselý malý Räuchermännchen, figurka, která slouží jako stojan na kadidlo.

Na většině trhů je kolotoč, někdy i kluziště. K vidění bývají také nejrůznější loutková představení nebo koncerty, ale také jesličky, někdy dokonce i se živými zvířaty. Nejlepší vánoční trh pro děti je ale v zábavním parku Europa-Park, kde dosahuje kolosálních rozměrů.

Trhy v malých městečkách mívají tu nejkrásnější atmosféru, ale větší města zase nabízejí velkolepá a snadno přístupná oslavy. Brémy Kromě atraktivního hlavního trhu se koná i středověký námořnický trh, kde si můžete zastrílet z kuše, nechat si předpovědět budoucnost nebo sledovat kouzelnická představení.

Kolín nad Rýnem. Trh se tu koná u katedrály, jejíž tvar se ostatně objevuje na mnoha sušenkách Spekulatius. Mezi zdejší originality patří trhy na lodích na Rýně a středověký čokoládový trh s baviči a stánkaři v dobových kostýmech. Doporučujeme ochutnat místní specialitu zvanou *Meth* - medové víno.

Drážďany. Štola, drážďanský vynález, se tu oslavuje na žoviálním Stollenfestu, při němž jede po městě čtyřtunová verze sladké pochoutky. Frankfurt nad Mohanem Trh na radničním náměstí Römerberg s obrovským vánočním stromem, starým kolotočem a hrázděnými domy v okolí nabízí spoustu zábavy a nádhernou atmosféru.

Hamburk. Můžete se potulovat z jednoho trhu na druhý: čeká tu na vás stylový trh Winterzaubers ledovým barem, kluzištěm a loutkovým divadlem, Fleetinsel s finskou tematikou a poněkud nevážný Santa Pauli ve vykřičené čtvrti.

Mnichov. Trh na náměstí Marienplatz má nádhernou atmosféru a seženete tu spoustu řemeslných výrobků, ale atmosféra na náměstí Münchener Freiheit je uvolněnější a lépe se tu najíte. Norimberk

Příjemný sluk červenobílých stánků na náměstí pod hradem si svou popularitu jistě zaslouží, ale o víkendech to tu vypadá, jako by dva miliony návštěvníků, kteří sem každoročně dorazí, přijely naráz. Dejte si samozřejmě Lebkuchen, ale také Nürnberger Zwetschgammeln, malé figurky ze sušených švestek.

Doprava

seznam LPG na německých silnicích:

- <http://www.gas-tankstellen.de/menu.php?jump=bab>
- <http://tanken.t-online.de/>

Berlín

Letiště Schönefeld

Mezinárodní letiště Schönefeld v jižní části Berlína se využívá hlavně nízkonákladovými leteckými společnostmi – proto se někdy označuje jako „Prázdninové letiště“, protože odsud odlétá mnoho charterových letů do oblíbených mezinárodních destinací.

- Express. Z letiště Schönefeld se lze dostat do centra letištním Expressem, který odjíždí z Hlavního nádraží Berlína (Berlin Hauptbahnhof) a na letiště jede 28 minut.
- Normální vlak. Alternativou jsou železniční linky S9 a S45, které jezdí každých 10 minut.
- Další možností jsou autobusy 162, 163, 171, 734, 736, N60, N71 a X7 z většiny terminálů letiště Schönefeld.

Letiště Tegel

Letiště Tegel je dalším ze tří hlavních letišť Berlína, které provozuje lety zejména do západní Evropy. Letiště se nachází 8 km severozápadně od města a je spojeno s centrem Berlína autobusy i vlaky. Centrum je vzdáleno od letiště Tegel jen 15 minut jízdy. Doprava do centra Berlína:

- autobusová linka Jet Express jede na náměstí Alexanderplatz
- další autobusové linky: 128, 108 a X9

Parkování v Berlíně

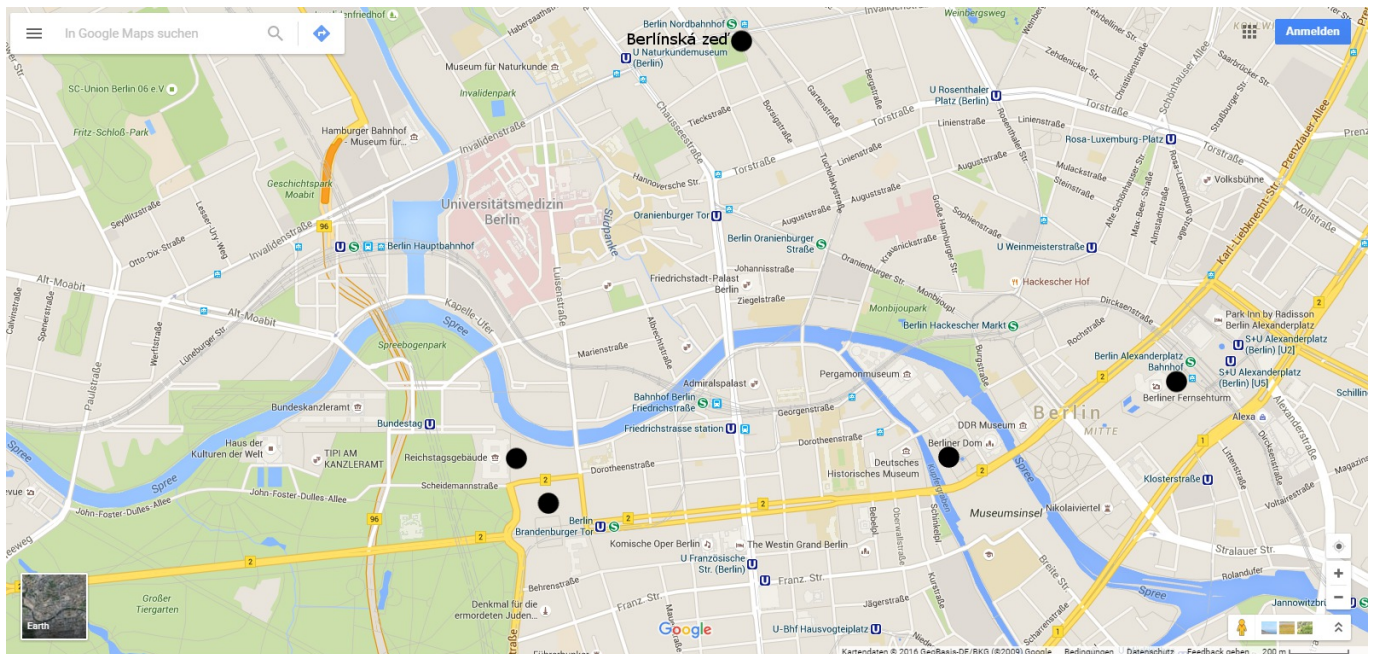
Seznam berlínských parkovišť ZDARMA: <http://www.gratisparken.de/Berlin/Berlin/>

Pamětihodnosti v Berlíně

- Berlínská zeď
 - Památník Berlínské zdi: zastávka MHD Nordbahnhof (S-Bahn S1, S2, S25), U-Bahn U6 (Naturkundemuseum) a U8 (Bernauer Straße)

<http://www.berliner-mauer-gedenkstaette.de/de/verkehrsanbindung-164.html>

- Symbol německé jednoty - Brandenburgská brána (Brandenburger Tor)
- Říšský sněm (Reichstag) a Spolkový sněm (Bundestag)
- Nejhezčí (spíše ale nejznámější) berlínský bulvár *Unter den Linden* mezi Berlínským dómem a Brandenburgskou bránou - <http://www.visitberlin.de/de/ort/unter-den-linden>
- Památník zavražděným evropským Židům - <http://www.visitberlin.de/de/ort/denkmal-fuer-die-ermordeten-juden-europas>

Plánek metra (U-Bahn) a S-Bahn - klikněte pro zvětšení:

Bádensko-Württembersko

K hlavním atrakcím severního Bádenska-Württemberska patří živá univerzitní města **Karlsruhe** a **Heidelberg**. Obě metropole se nacházejí na severním konci bývalé země Bádensko a jsou ideální zastávkou na cestě mezi Porýním a Černým lesem. Město Karlsruhe bývá nejčastěji spojováno se svým palácem. Výhodná městská poloha nedaleko od Rýna přispěla k rozvoji místního průmyslu a zároveň vnesla do Karlsruhe moderního ducha, jenž dal vyrůst výjimečnému muzeu současného umění a technologie, ZKM, jehož podnětné výstavy se řadí k nejlepším na světě. Starobylý Heidelberg patří k turisticky nejvyhledávanějším městům Německa a jeho slavnou minulost dodnes dosvědčují ruiny kdysi mocného hradu. Město je zvláště populární u Američanů, kteří jej za války ušetřili bombardování a nyní se zde mohou procházet ve stopách Marka Twaina, kterého kdysi velmi okouzlovalo místní staré město.

Karlsruhe

Karlsruhe se nachází pouhých 15 kilometrů od Francie a patří k nejmladším německým městům. Nápadité a rušné město, jehož název znamená „Karlův odpočinek“, se může pochlubit několika kvalitními muzei a barokními paláci. Město bylo založeno v roce 1715 bádenským markrabětem Karlem Vilémem, který zde hledal únik od své nudné ženy i zázemí pro své milostné románky. V roce

1771 se liberální Karlsruhe stalo hlavním městem Bádenska. Ve městě se dařilo vědě i umění a stejně dobře vzkvétala i místní univerzita, která metropoli dodnes dodává mladistvou atmosféru. Po válce připadla úloha zemského hlavního města Stuttgartu, nicméně Karlsruhe si i poté uchovalo významnou pozici jakožto průmyslové centrum a sídlo dvou nejvyšších německých soudů. Nedostatek výjimečných historických památek město vynahrazuje přítomností několika vynikajících výstavních sálů včetně strhujícího muzea současného umění a nejpokrokovějších moderních technologií, ZKM. Město leží v centru regionální sítě veřejné dopravy a lze se do něj dobře (a za rozumnou cenu) dostat z Černého lesa a Baden-Badenu. Každý sudý rok se zde během července koná neobyčejná slavnost Trachten und Folklorefest, během níž se do Karlsruhe sjíždějí folklorní soubory z celé Evropy.

Příjezd do města, informace a ubytování

Hlavní nádraží leží 3 kilometry jihozápadním směrem od centrálního náměstí Marktplatz, se kterým jej spojuje rychlodrážní tramvaj č. 3 (jednoduchá jízdenka 2,10 euro; 24hodinová jízdenka za 4,70 eur nebo za 6,10 eur pro skupinu do šesti lidí). Město je ve středu regionální sítě hromadné dopravy, která zasahuje až do Baden-Badenu a Bruchsalu. Jednodenní jízdenka pro celý region stojí pouhých 8,10 eur. Infocentrum (tel.: 0721/37 20 53 83, www.karlsruhe-tourism.de) má pobočku na vlakovém nádraží (Bahnhofplatz 6; Po-Pá 8.30-18, So 9-13) a na náměstí Marktplatz (Karl-Friedrich-Strasse 9; Po-Pá 9.30-19, So 10-15). V obou pobočkách si lze vyzvednout kulturní přehled Karlsruhe Extra a zakoupit slevovou kartu Karlsruhe WelcomeCard (1/2/3 dny za 5,50/10,50/15,50 eur), která zahrnuje kromě bezplatné dopravy i zlevněný vstup do muzeí. V infocentru si také můžete zakoupit vstupenky na místní akce a zapůjčit si audioprůvodce (8 eur). Obě pobočky mají k dispozici seznam ubytovacích zařízení včetně pestrého výběru kvalitních hotelů orientovaných na obchodní cestující.

Mnohapatrová mládežnická ubytovna <http://www.jugendherberge-karlsruhe.de> se nachází pět minut pěšky od (jihovýchodně umístěného) městského centra. K dopravě z náměstí Marktplatz použijte tramvaj č. 2,4 nebo 6 do zastávky Europaplatz. Většina společných ložnic je vybavena vlastním sociálním zařízením; lůžko stojí 20,10 eur.

Město

Ve středu Karlsruhe stojí zámek, který je domovem Bádenského zemského muzea. Původně barokní stavba postavená po roce 1750 ve francouzském stylu byla zničena během druhé světové války a při následné rekonstrukci získala řadu neoklasicistních dodatků. Důstojný palácový komplex obklopuje uvolněný park, jehož součástí je i botanická zahrada. Park je často navštěvován studenty z univerzitního kampusu, který se nalézá u jihovýchodního okraje parku. Při pohledu ze zámecké věže (pro návštěvníky Bádenského zemského muzea vstup zdarma) je dobře viditelné vějířovité uspořádání městských ulic, jehož autorem byl místní architekt Friedrich Weinbrenner, a jež se zachovalo navzdory leckdy necitlivým poválečným úpravám. Dalším významným místem Karlsruhe, u jehož zrodu stál architekt Weinbrenner, je náměstí Marktplatz, které se nachází dva bloky jižně od zámku. Weinbrenner byl hluboce ovlivněn římskou architekturou, což se odrazilo na řadě neoklasicistních budov v okolí náměstí. Západním směrem od náměstí vede hlavní obchodní ulice Kaiserstrasse, na jejímž západním konci stojí dvě výborná muzea: vynikající umělecká galerie Staatliche Kunsthalle a Městské muzeum. Nej působivěji výstavní síň ve městě, ZKM, se nachází 2 kilometry jihozápadně od městského centra a je v dosahu městské hromadné dopravy.

Bádenské zemské muzeum

Bádenské zemské muzeum (Badisches Landesmuseum, v Pá po 14. hodině vstup zdarma <http://www.landmuseum.de>) sídlí ve sklepních prostorách zdejšího zámku, který dříve patřil bádenské královské rodině. Kromě královské koruny zdobené drahokamy, meče a žezla lze v muzeu zhlédnout celou řadu středověkých obrazů a soch. Součástí výstavy jsou i turecké kořisti, Turkenbeute, které získal Ludvík Vilém v 17. století během bojů s Osmanskou říší. Válečné kořisti zahrnují detailně propracované výšivky, šperky a kožené i dřevěné rukodělné výrobky, které dokládají vyspělost tehdejší Osmanské říše. Součástí trofejí jsou i kruté a efektní turecké zbraně, které dávají tušit respekt vzbuzující sílu turecké armády. Muzejní expozice obsahuje i sekci věnovanou regionálním archeologickým nálezům, která zahrnuje vedle asyrských slonovinových sošek i impozantní římské sochy včetně dvou působivě ztvárněných bohů moří.

Staatliche Kunsthalle

Umělecká galerie Staatliche Kunsthalle (www.kunsthalle-karlsruhe.de) se nachází jihozápadně od zámku a patří k nejlepším v celém i Německu. V galerii jsou hojně zastoupena díla pozdně gotických mistrů včetně Cranacha staršího, Dürera, Burgkmaira, Baldunga i Matthiase Grünewalda, jehož emotivní Ukřižování patří k muzejním skvostům. Neméně působivé jsou i sekce věnované nizozemské, vlámské a francouzské tvorbě. Francouzské malíře reprezentují kromě Delacroix a Courbeta i impresionisté Degas, Manet, Monet, Pissarro, Renoir a Sisley. Místní umělce zastupuje pestrá škála prací od schwarzwaldského rodáka Hanse Thomy, který stál v 19. století po dvacet let v čele galerie, a několik děl od příslušníků umělecké skupiny Blaue Reiter především od Beckmana, Marca a Kokoschky.

Městské muzeum a Museum am Markt

Palác Prinz-Max-Palais se do německé historie zapsal jako sídlo posledního kancléře německého císařství, prince Maxe Bádenského, jehož ohlášení císařské abdikace připravilo půdu pro vznik Výmarské republiky. V současnosti v paláci sídlí Městské muzeum (Stadtmuseum; Út, St, Pá a Ne 10-18, Čt 10-19, So 14-18; vstup zdarma), ve kterém si můžete prohlédnout místní vynález z roku 1818, tzv. Daisienne, který je považován za první jízdní kolo na světě. Další součástí muzejní výstavy je vynikající sbírka tisků a map z roku 1834, která ukazuje zamýšlenou podobu města.

V severní části náměstí Marktplatz na druhém konci ulice Kaiserstrasse se nachází Museum am Markt (Karl-Friedrich-Strasse 6; Út-Čt 11-17, Pá-Ne 10-18; vstupné 2 eura, v Pá po 14. hodině vstup zdarma; tel.: 0721/926 65 78), jehož návštěvu lze doporučit především zájemcům o průmyslové umění a industriální design. Součástí výstavy jsou elegantní a technicky dokonalé exponáty ve stylech secese, art deco a Bauhaus.

Centrum umění a mediálních technologií

Dva kilometry jihozápadně od zámku (použijte tramvaj L 2) a stranou od ostatních budov se nachází mohutná a lehce zlověstná budova bývalé muniční továrny, která byla po ukončení výroby — stejně jako řada dalších nadbytečných průmyslových objektů — přeměněna do podoby výstavní síně. V obrovských a vzdušných továrních halách dnes sídlí Zentrum für Kunst und Medientechnologie,

zkráceně ZKM (Lorenzstrasse 19, <http://www.zkm.de>). Součástí komplexu jsou tři vynikající muzea včetně několika kvalitních krátkodobých výstav. Kombinovaná jednodenní vstupenka do všech muzeí stojí 14 eur. V areálu se nachází i několik kaváren a restaurací.

Svéraznou kombinaci umění a důmyslných elektronických přístrojů lze zhlédnout v Mediálním muzeu (vstupné 5 eur, v Pá po 14.00 vstup zdarma), jehož prohlídka vám může bez problémů zabrat celý den. Muzejní výstava zahrnuje bezpočet zábavných interaktivních uměleckých instalací, které v sobě slučují hudební, filmové, fotografické a designové prvky. Umělecké instalace jsou založeny na počítačových technologiích a k těm nejzajímavějším patří výroba koláží za pomoci rozsáhlé obrazové galerie, natáčení krátkých filmů za použití geometrických útvarů a komponování valčíků spojováním různých úseků z Mozartových skladeb. Součástí muzea je i nejstarší počítač na světě (1941), obklopený bludištěm kabelů, a několik optických iluzí z 50. a 60. let minulého století, které vznikly v rámci avantgardní umělecké školy Neuer Tendenzen (fr. Nouvelles Tendances). Pokud vás zatím nic nezaujalo, nezoufejte: v nejvyšším muzejním patře si můžete zahrát počítačové hry, jejichž pestrá škála jde 0 herních počátků až do současnosti.

Muzeum současného umění (Museum für Neue Kunst; vstupné 5 eur, v Pá po 14.00 vstup zdarma) vystavuje působivá současná díla, která odrážejí dění v moderním Německu. Součástí jeho dobře promyšlené výstavy je i několik pop artových prací ze 60. let.

Na druhém konci komplexu ZKM se nachází muzeum Städtische Galerie (Lorenzstrasse 27, www.staedtische-galerie.de), do něhož se vstupuje samostatným vchodem. Nejusedlejší z místních muzeí se zaměřuje na regionální a poválečné německé umění. Nejzajímavější podívanou obvykle nabízejí krátkodobé výstavy, které se svým zaměřením (např. na grafické romány) snaží zaujmout širší okruh návštěvníků.

Restaurace, bary a zábava

Na poměry univerzitního města najdeme v Karlsruhe jen relativně málo restaurací a barů. K nejužší oblastem patří náměstí Ludwigsplatz v západní části města a bohémský jižní konec ulice Waldstrasse. Karlsruhe je neodmyslitelně spjato s vynikajícím Bádenským státním divadlem (Badisches Staatstheater; Eumeisterstrasse 11; <http://www.staatstheater.karlsruhe.de>), které uvádí vysoce kvalitní divadelní představení, opery a koncerty. Rodiče s dětmi mohou zavítat do skvělého loutkového divadla Marotte Figurentheater (Kaiseralle 11; <http://www.marotte-figurentheater.de>).

Heidelberg

Uprostřed zalesněného údolí řeky Neckar se nachází univerzitní městečko HEIDELBERG, které se může pochlubit širokou škálou památek, za něž by zástupci jeho větších rivalů v okolí dali nevím co. Goethe nadšeně básnil o jeho dokonalé kráse, která natolik učarovala i Turnerovi, že ji zachytil pro budoucí generace; dokonce i Benjamin Disraeli zcela propadl „výjimečnému půvabu„ zdejší krajiny. „Zde se romantická rozeklanost německé krajiny snoubí v dokonalé harmonii s jemnou krásou Itálie,“ vydechl v úžasu. Tato propagace byla natolik úspěšná, že sem každým rokem přijíždějí tři miliony turistů, přičemž pro mnoho z nich zůstává Heidelberg nezbytnou položkou jejich velkolepého evropského itineráře — úplně stejně, jako to cítili romantikové 19. století. I v Je proto poněkud ironické, že současní návštěvníci nacházejí město v době, kdy už je dávno za zenitem. Francouzské jednotky město vyplenily v roce 1688 během války o falcké dědictví a Ludvík XIV. se sem o pět let později vrátil, aby přinesl smrt takové síly, že spisovatel Nicolas Boileau navrhl svému kolegovi Jeanu-Baptistu Racinovi, aby informoval Francouzskou akademii o „totálním zpusťování Heidelbergu,“. K

dovršení tohoto příběhu plného strastí se falcký kurfiřt Karel Filip rozhodl přesunout své sídlo z Heidelbergu do Mannheimu (když protestantská bašta odmítla přijmout katolickou víru), čímž již tak dosti zničené město odsoudil do role bezvýznamného provinčního městečka.

Příjezd a informace

Když přijedete na zdejší vlakové nádraží, situované 20 minut chůze východně od historického centra (nebo deset minut jízdy autobusem č. 11 a 33 nebo tramvají č. 1), první dojem z Heidelbergu zpravidla neodpovídá bombastické reklamě. Když nic jiného, alespoň se ocitnete na výhodném místě u velmi rušného turistického infocentra, situovaného před nádražím na náměstí Willy-Brandt-Platz 1 (<http://www.cvb-heidelberg.de>). Menší pobočka kanceláře, která je v provozu pouze v létě (stejná otevírací doba), se nachází na náměstí Neckarmünzplatz vedle konečné stanice zámecké lanovky (Schloss Bergbahn). Na obou místech si můžete koupit dvoudenní slevovou kartu HeidelbergCARD, která poskytuje volný nebo zlevněný vstup na všechny památky včetně prohlídky zámku.

Ubytování

V Heidelbergu více než kdekoli jinde v Německu může být hledání letního ubytování velice složité, zejména pokud preferujete zařízení na spodním konci cenového rozpětí. Nejlepším řešením je rezervovat si nocleh dlouho dopředu a nespolehat se příliš na pomoc zaneprázdněného personálu turistického infocentra. Velká živá ubytovna tři kilometry západně od centra na břehu řeky Neckar <http://www.jugendherberge-heidelberg.de> Od nádraží sem jezdí autobus č. 33. Lůžka ve společné ložnici 22,30 eur. Der europäischer Hof - Hotel Europa, Friedrich-Ebert-Anlage 1 <http://www.europaeischerhof.com>. Individuálně vyzdobené pokoje (ceny za dvoulůžkový pokoj začínají v létě na 334 eur), apartmá zařízená starožitným nábytkem a gurmánská restaurace Die Kurfürstenstube představují dohromady nejlepší adresu ve městě. (2)

Hirschgasse, Hirschgasse 3 (<http://www.hirschgasse.de>). Podnik pro znalce počítá mezi své slavné hosty minulosti také Marka Twaina a hraběte Ottu von Bismarcka. Zdejší styl je kombi-nad luxusu a venkova - postele s nebesy a nábytek od Laury Ashleyové; poloha na severním břehu řeky znamená, že budete ušetřeni letních turistických davů. (0)

Holländer Hof, Neckarstaden 66 (www.hollaenderhof.de). V tomto elegantním, cenově výhodném podniku vedle mostu Alte Brücke se vám s trochou štěstí podaří vyžebrot pokoj s výhledem na řeku.

Zámek

Devastace Heidelbergu se obrátila v jeho spásu — v romantických očích není mohutný červený zámek (denně 8-17.30; 5 eur, vstup volný od šesti večer až to soumraku), trůnící majestátně na skalním útesu a obrněný hustým břečťá-„ovým porostem, jenom pouhou zříceninou, ale tklivým zosobněním mélancolie a rozkladu. Dokonce i chorobně jízlivý vtipálek Mark Twain jej popsal j8*) „opuštěný, zbavený vlády, ošlehaný bouřkami, ale dosud královsky hrdý ® Překrásný“ Dnes je tato zřícenina jednou z nejvýznamnějších turistických destinací v celém Německu.

Z elegantního náměstí Kornmarkt můžete vystoupat k hvězdné heidelberské frakci po příkrém schodišti nebo se svézt lanovkou Bergbahn. Daleko nejlepší je ale vydat se po sousední cestě Burgweg a zvenčí žasnout nad masivními věžemi Dicker Turm (Tlustá věž), roztrhaná navzdory

sedmimetrovým zdem francouzskými granáty, je rozhodně působivá, ale jihovýchodní Pulverturm je zase miláčkem současných i minulých romantiků. Francouzští ženisté rozdělili mohutné opevnění na dva kusy, odštěpená část se poté zřítila do hradního příkopu. Z věže používané jako prachárna se stala Gesprengter Turm (Vybuchlá věž).

Nejlepší výhled na rozvaliny nabídne terasa, kde kdysi kvetly okrasné zahrady Hortus Palatinus (1616), založené z popudu Fridricha Falckého (v němčině Friedrich V.), které byly zázrakem své doby. Tento panovník z rodu Wittelsbachů chtěl velkolepou zahradou okouzlit svou nafoukanou anglickou nevěstu, 19letou Alžbětu Stuartovnu, dceru Jakuba I. Aby svou milou maximálně překvapil, dal prý během jediné noci na západní části terasy vztyčit věž Elisabethentor (1615). Ubohý Fridrich. Jen málo z jeho pokusů padlo na úrodnou půdu. O čtyři roky později se navzdory dobrým radám nechal tento 24letý vévoda a kurfiřt falcký korunovat českým králem, čímž se stal hrozbou pro mocnou dynastii Habsburků. Následná srážka se rovnala katastrofě, a to nejen pro samotného panovníka, jehož vojsko bylo poraženo císařem Ferdinandem II., a tak řečený „zimní král“ byl zbaven veškerých titulů, ale také pro Evropu, v níž došlo ke konfliktu, který posléze vyústil ve třicetiletou válku.

Schlosshof

Jakkoli je hradní opevnění neobyčejně působivé, ve skutečnosti představuje pouze zahřívací kolo před návštěvou hlavní atrakce, kterou je palác Schlosshof, dostupný přes strážní věž Torturm, který je jedinou budovou, jež přečkala útok trhavin. Povšimněte si praskliny v levém dveřním železném kruhu, která je výsledkem zuřivého kousnutí čarodějnice, která se nechala zlákat příslibem Ludvíka V., že svůj nový hrad věnuje tomu, kdo dokáže kruh rozkousnout vedví. Poté přejděte na nádvoří, kde se nachází gotický objekt Ruprechtsbau (4-6 prohlídek denně; 4 eura) s andělským svorníkem klenby, který je údajně památkem pozdějších synů mistra stavitele. Dále se zde nacházejí zdobené renesanční krby a modely hradu. Prameny z vrchu Königstuhl za hradem krmily vodou 16 metrů hlubokou studnu, umístěnou v prostoru arkády protějšího domu Brunnenhaus. Jeho mramorové sloupy byly ukořistěny z hradu Karla I. Velikého v Ingelheimu, avšak pravdou je, že i sám císař svatě říše římské je předtím odnesl z jednoho starořímského paláce.

Největší dojem ovšem vzbuzují budovy renesančního paláce. Velkolepé obvodové zdi Ottheinrichsbau (1559) se pyšní čtyřpatrovým souborem alegorických soch včetně božstev reprezentujících jednotlivé planety, postav ze Starého zákona a lidských ctností. V suterénu se nachází poněkud bizarní a roztomile neuspořádaná expozice Deutsches Apotheken Museum (denně 10.15-18; stejná vstupenka jako pro návštěvu hradu), věnovaná regionálním lékárnám i 18. a 19. století. Zrcadlová síň Glässener-Saal-Bau, kombinující románský sloh s progresivní renesancí, spojuje Ottheinrichsbau s výstavní síní Friedrichsbau, kde se nachází galerie pyšných soch předků, sledující rodokmen Wittelsbachů od velmi sporného Karla I. Velikého až po zakladatele hradu Fridricha Falckého, přičemž celou rodovou linii zaštiťuje postava Spravedlnosti, umístěná ve středu. Přidejte se k organizované prohlídce, která vás zavede k originálům soch, překrásné pozdně gotické zámecké kapli a místnostem zařízeným v dobovém stylu.

Sestup zpět do centra Heidelbergu končí u budovy Fassbau a sudu na víno o velikosti chalupy, Grosses Fass (1751). Obří nádoba byla zhotovena z přibližně 130 dubových kmenů a má objem přesně 221 725 litrů — jedná se o rozmar kurfiřta Karla Theodora, jehož dvořané si na sudové plošině zatančili nejednu čtverylku. Vpředu stojí socha panovníkova dvorního šaška, ochránce sudu legendárního násosky Clemense Perkea. Říká se, že jeho jméno vzniklo z jeho odpovědi na nabídku vína — „Perche no?“, („Proč ne?“). Z velké terasy Grosser Altern před budovou Friedrichsbau se naskýtá úchvatný výhled na střechy historického centra. Zpátky se můžete vracet po setmění, abyste tak vyjádřili své sympatie k Marku Twainovi, který poznamenal: „Někdo by si za dne mohl myslet, že

Heidelberg má do krásy ukrutně daleko, ale když potom spatří noční Heidelberg, s mléčnou dráhou na dosah ruky ... pak si vyžádá čas na rozmyšlenou, aby svůj ukvapený soud mohl zrevidovat.“

Město

Jestliže je výhled na hrad z náměstí Karlsplatz dosti působivý již za denního světla, tak za tmy je přímo senzační. Náměstí, situované pod hradem a východně od rynku Kornmarkt, je lemováno dvojicí barokních paláců — jedná se o velkolepou vévodskou rezidenci od architekta Rémy de la Fosse (nyní v majetku univerzity) a Palais Boisserée, sídlo extravagantních francouzských sběratelů umění Sulpize a Melchoira, kteří zde dvakrát hostili samotného Goetha, jehož s Heidelbergem pojila čtyřicetiletá nerezavějící láska.

Pár minut chůze západně se prostírá ústřední náměstí Marktplatz, kde kdysi probíhaly veřejné popravy a dobytčí trhy, zatímco dnes se tu lidé scházejí nad pivem a kávou. V centru náměstí stojí gotický kostel Heiligeistkirche s barokní mansardovou střechou, která dosud zachovává kdysi zcela běžnou středověkou tradici, podle níž jsou pod jejími podpěrami rozmístěny prodejné stánky. Zakladatel chrámu Ruprecht III. je pohřben v severní lodi, zatímco fragmenty středověkých fresek naznačují, jaká nádhera kdysi vykvetla na kostelní klenbě, než byl strop chrámu v roce 1693 obnažen při francouzském drancování. Jediná budova, která zůstala stát po plenění roku 1693, je protějšek Haus Zum Ritter s velkolepou renesanční fasádou, prozrazující extravaganci, která byla pro kalvinistického obchodníka s oděvy dosti netypická.

Severně odtud stojí brána Brückentor ozdobená na vrcholu veselými barokními přilbami, která stráží ladné oblouky mostu Alte Brücke. Goethe věnoval mostu oslavnou tirádu, podle níž je „tak překrásný, že se mu zřejmě nevyrovná žádný jiný most na světě“. Pravdou je, že se odtud nabízí pěkný výhled na historické jádro. Lepší už je pouze panoramatický výhled z ulice Philosophenweg, pojmenované po debatujících studentech. Navštivte tuto svažitou cestu na severním břehu řeky při západu slunce a budete moci sledovat, jak hrad v záři posledních paprsků stále více rudne. Tuto hru světla překrásně zachytil Turner na svém obraze Západ slunce v Heidelbergu.

Universitätsplatz a Kurpfälzisches Museum

Barokní stavba Alte Universität (duben-září Út-Ne 10-18; říjen Út-Ne 10-16; listopad-březen Út-So 10-14; 2,50 euro) na náměstí Universitätsplatz představuje honosnou budovu nejstarší německé univerzity, kterou založil roku 1386 Ruprecht III. V porovnání s moderním objektem Neue Universität na tomtéž náměstí se jedná o skutečný palác. Jednotná vstupenka vám umožní navštívit menší univerzitní muzeum, velkolepou zasedací síň z 19. století Alte Aula a Studentkarzer (studentské vězení; vstup z ulice Augustinergasse). Za obvyklé studentské žertíky a lotroviny, jako je třeba opilství, zhasínání pouličních lamp nebo malování obrázků prasátek po zdech, se studenti mohli dostat do univerzitního vězení až na dva týdny, ale při vážném porušení zákona zde mohli skončit zavření i na čtyři týdny. Provinilci byli z nepohodlného vězení propuštěni na zkoušky, přičemž pobyt v těchto zdech byl mezi studenty považován za nezbytnou zkušenost každého správného absolventa. Provinilci zde po sobě zanechávali kresby na zdech a plamenem svíčky vytvořené začouzené siluety.

Východně od uličky Schulgasse se nachází prostorná budova kostela Jesuitenkirche, zahrnující střízlivé rokokové štuky, zatímco jižně na Grabengasse je situována univerzitní knihovna (Universitätsbibliothek; Po-So 10-18; vstup volný), zaplněná během semestru studenty, kde se občas konají školní výstavy.

Schwäbisch Hall

Bad Urach

¹⁾ – lázeňské město (termální lázně) a typická hrázděná architektura. Historickým jádrem města vedou dvě značené okružní cesty, které začínají na někdejším tržišti zvaném Markplatz – náměstí půvabně orámovaném zachovalými hrázděnými domy z 15. a 16. století. V minulosti se zde pořádaly velké dobytčí i ovocné trhy, v současnosti tu najdeme příjemné kavárny, restaurace a drobné stylové obchůdky. Dominantu hlavního náměstí tvoří zajímavá pozdně gotická patrová kašna se sochou sv. Kryštofa s Ježíškem. Za pozornost stojí i obě městské radnice, kostel či lékárna z roku 1479. Mezi nejhezčí historické stavby Bad Urachu patří rezidenční zámek, postavený v místech staršího vodního hradu Ludvíkem I. (1412–1450) z Württemberku. Při prohlídce této památky upoutá i unikátní sbírka saní z Württemberského muzea Stuttgart, zahrnující dvaadvacet exponátů ze tří století. V Albthermen Bad Urach se léčí hlavně pacienti s onemocněním pohybové soustavy, revmatickými potížemi a degenerativními nemocemi kloubů a páteře. Léčivá voda pramení v hloubce 770 metrů a má teplotu kolem 61 °C; do lázeňských zařízení ovšem přichází již ochlazená na 32–38 °C. V lázních jsou tři velká koupaliště s různými teplotami, léčebné zdravotní zařízení, solárium a kolonáda. Od roku 2001 je v Bad Urachu otevřeno nové saunové centrum. Nabízí finskou i přírodní saunu, parní lázeň, frigidarium, vnitřní nádrž naplněnou lázeňskou minerální vodou i velkou terasu ke slunění.

Z parkoviště poblíž železniční zastávky Bad Urach-Wasserfall se můžeme vydat na nenáročnou vycházku k vodopádům Uracher Wasserfall. Pěšky projdeme údolím podél potoka ke stupňovité stezce a po ní vystoupíme až k místům, kde se průzračný krasový pramen řítí z úctyhodné výšky sedmatřiceti metrů. Ledová voda pak divoce ubíhá dalších padesát metrů po skále porostlé mechem. U vyhlídky stojí roubená chata s lavičkami, sloužící jako turistické odpočívadlo s občerstvením.

Zřícenina Hohenurach. Výlet zahájíme u železniční zastávky Bad Urach-město: překročíme koleje a na úpatí vrchu objevíme mapu, podle níž jdeme po trase naučné stezky okolo koupaliště nahoru na návrší s hradem. Informační panely cestou seznamují s místní flórou a faunou a sportovci si mohou zacvičit i na hrazdách! Po vrstevnici nad údolím se zanedlouho dostaneme až k ruině. Bývalé feudální sídlo vzniklo v 11. století a neblaze proslulo i jako vězení. Oba výlety lze uskutečnit také v zimě, kdy se naskýtá fascinující pohled na zamrzlý vodopád.

Bavorsko

Národní park Bavorský les

[Zámek Neuschwanschein](#)

Ubytování v horských chatách

Javor / Arber

- **Chamer Hütte** (Chamer Haus), jedna z nejvýše položených turistických chat v Německu (1 289 m), dostupná jen pěšky (nebo sedačková lanovka na vrchol Javoru / Arber , pak ½ hodiny z kopce), nebo v zimě na lyžích. Už ale není v národním parku. Je vzdálena 15 min. chůze od Malého Javoru (1384 m).

- Kleiner Arber, 1384 m (převýšení + 183 m), vzdálenost: 0,3 km
- Großer Arber, 1455 m (převýšení + 255 m), vzdálenost: 1,5 km
- Enzian, 1285 m (převýšení + 85 m), vzdálenost: 2,6 km

<http://www.sc-bodenmais.de/>

<http://www.geofinder.ch/ort.php?id=3368>

<http://www.bayerischer-wald.de/Media/Attraktionen/Chamer-Huette-Uebernachtungsmoeglichkeit>

telefon: +49 (0)9924 / 94 31 26 nebo +49 (0)9924/7015

- **Arberschutzhaus** 1375 m

Bus: Arber-Gondelbahn, železnice: Bayer. Eisenstein;

32 postelí, listopad zavřeno

94252 Bayer. Eisenstein (Post), Tel. 09925 / 904010, Fax 09925 / 495

<http://www.arberschutzhaus.de>

- **Mooshütte** 950 m

41 postelí, pokoje se sprchou/WC, od zač. listopadu do poloviny prosince zavřeno. Příjezd přes Brennes

F. Kirchberger, 93470 Lohberg, Mooshütte 3,

Tel. 09943 / 905030, Fax 905031

www.berghotel-mooshuette.de

- **Berghütte Gasthaus Schareben** 1019 m
26 Betten, ganzjährig bewirtschaftet (Nov. geschlossen).
An der Höhenloipe Eck-Bretterschachten.
Thomas Seidl Tel. 09945 / 1037
www.scharebenhuette.de

- **Seegaststätte „Kleiner Arbersee“** 915 m
geöffnet von Ostern - ca. 31. Oktober. Kein Ruhetag!
Andrea Huber, 93470 Lohberg
Tel. 09943 / 1385 oder 2873

Luzný / Lusen

- **Lusen-Haus**, Tel. +49 (0)8553-1212
<http://www.geofinder.ch/ort.php?id=3378>

Roklan / Rachel

- **Waldschmidt-Haus** patří turistickému spolku Roklan / Rachel, je to teď ale jen restaurace, není už možné přenocování
telefon: +49 (0)8553-6033

Ostrý / Osser

- **Osser-Schutzhaus** 1293 m
12 Betten, 20 Matratzenlager, warme Küche,
Öffnungszeiten: 1.5. bis 31.10.;
Bus: bis Lam und bis Lohberg
Bayer. Waldverein, 93462 Lam
S. Augustin, Osser 1, Tel. 09943 / 1351 (+49 9943 1351)

Porýní-Falc

Rheinland-Pfalz

Worms

Na půl cesty mezi Špýrem a Mohučí, padesát kilometrů od obou, leží Worms, jedno z nejstarších německých měst, které se proslavilo jako sídlo burgundského království z pátého století, o němž se hodně mluví v Písni o Nibelunzích, jíž je ve Wormsu věnováno skvělé multimediální muzeum. Ovšem od té doby přišlo ještě několik období, kdy město vzkvétalo — poprvé za Karla Velikého, který si zde zřídil své zimní sídlo, a zejména za sálské dynastie (1024-1125), kdy byl ve městě postaven nádherný románský Dóm. Ve Wormsu občas zasedal říšský sněm, přičemž nejslavnější zasedání bylo bezesporu to, na němž byl v roce 1521 souzen Martin Luther.

Po mnoho staletí byl Worms také domovem početné židovské komunity, která začala růst do nesmírných rozměrů v jedenáctém století a stala se — vedle Mohuče a Špýru — jednou z předních židovských komunit v Německu. Přežila dokonce i patnácté století, kdy mnoho jiných měst své Židy vyhnalo, a vymýtila ji až třetí říše. Zůstalo tu ale několik významných památek, mezi nimi například židovský hřbitov nebo přestavěná synagoga.

Všechny tyto zajímavosti prozkoumáte velmi rychle, a tak vám zbude spousta času na to, abyste se prošli po uličkách wormského starého města, které bylo po téměř totální destrukci za druhé světové války krásně přestavěno. Po celý rok je tu příjemně živo, ale nejlepší je to koncem léta během srpnových slavností Nibelungen Festspiele, dvoutýdenního divadelního festivalu na téma této básně, a vinařského festivalu Backfischfest, který následuje a během něhož můžete ochutnat spoustu smažených ryb.

Dóm sv. Petra a okolí

Dost vysoko na to, aby mohla sloužit jako orientační bod nejen v rámci města, ale i jeho okolí, se tyčí Dóm sv. Petra (denně: duben-říjen 9-17.45; listopad-březen 9-16.45), pýcha wormského starého města. Katedrála byla postavena z velké části během jedenáctého století v pozdně románském stylu a mnoho jejích zdí je vybudováno nezvyklým způsobem: z jedné strany jsou ploché, z druhé zakřivené. To platí zejména o těch nejstarších obvodových zdech, ale snáze si tento jev můžete prohlédnout uvnitř východního chóru, nejstarší části katedrály. Nepřehlédněte také působivě velký a okázalý vysoký oltář (1742) od Balthasara Neumanna a kapli svatého Mikuláše ze čtrnáctého století s gotickou křtitelnicí a krásnými okny. Katedrála se proslavila jako místo konání Wormského sněmu, na němž před téměř pěti stoletími předstoupil Martin Luther před říšský sněm, který po něm požadoval, aby se zřekl víry, a figuruje také v Písni o Nibelunzích — to je ale čirá fikce, protože Burgundané vymřeli několik století předtím, než byla katedrála postavena.

Chcete-li se dozvědět něco o bohaté historii města, doporučujeme Museum der Stadt (Wecklingplatz 7; Út-Ne 10-17; 2 eura), které najdete v bývalém klášterním kostele Andreastift Kirche vedle zbytků městských hradeb a kousek 8« jih od katedrály. Zdejší sbírky jsou velmi kvalitní — začínají u neolitu a nejvíce exponátů pochází z římského období — a nabízejí zajímavý vhled do historie města.

Kunsthau Heylshof (Stephansgasse 9; <http://www.heylishof.de>) v parku na sever od katedrály sice není rozhodující součástí návštěvy Wormsu, ale přesto doporučujeme sem zajít a prohlédnout si úctyhodnou soukromou sbírku výtvarného i užitého umění. Mezi evropskými malbami z patnáctého až devatenáctého století je i velmi dojemný obraz Madona s dítětem od Rubense. K vidění je tu ale také nezvyklá, ale příjemně bizarní sbírka pivních sklenic a džbánů.

Židovský Worms

Jihozápadně od katedrály za silničním okruhem Willy-Brandt-Ring leží židovský hřbitov (denně - kromě židovských svátků: letní čas 8-20, zimní čas od 8 do soumraku), nejpůsobivější upomínka na kdysi početnou komunitu wormských Židů, kteří ve středověku říkali městu Varmaiza. V roce 1933 měla komunita více než tisíc členů, ale dnes se toto číslo pohybuje okolo stovky, přičemž většinu tvoří noví přistěhovalci ze zemí bývalého Sovětského svazu. Wormský židovský hřbitov je tím nejstarším v Evropě - přesné datum jeho založení neznáme, ale nejstarší dochovaný náhrobní kámen je z roku 1076. Stejně jako většina typických židovských hřbitovů působí poněkud zanedbaně. Mezi pokřivenými náhrobkami je několik, u nichž je větší hromádka pamětních kamínků a vzkazů: jeden patří rabínu Meirovi z Rothenburgu, který zemřel v roce 1293 poté, co byl uvězněn za pokus odvést skupinu

perzekvovaných Židů do Palestin. y Rudolf Habsburský, který jej nechal uvěznit, byl prvním Habsburkem na německém trůně. Meirův náhrobek jako jediný ukazuje podle zvyku k Jeruzalému, ovšem nikdo neví, proč tomu tak není i u ostatních.

Většina wormské židovské komunity trávila převážnou část svého života v židovském ghettu na severovýchodním okraji starého města. Jeho centrem je ulice Judengasse, na níž se dostanete ze židovského hřbitova po městském okruhu Lutherring zhruba za deset minut. Cestou budete míjet velkou sochu Martina Luthera a jeho společníků. Okolo Judengasse je z židovské historie této části města patrné jen velmi málo. Výjimkou je Stará synagoga (vstup zdarma), která v roce 1961 nahradila původní stavbu z jedenáctého století, kterou ale zničili nacisté. Z boku najdete mikve, rituální vanu z dvanáctého století, která přežila víceméně nepoškozená. Se synagogou sousedí Raschi Haus, pojmenovaný po slavném rabínu a učenci který studoval ve Wormsu. Sídli tu skromné Židovské muzeum (1,50 eura; tel.: 06241/853 47 07), které vám poskytne všeobecné informace o židovských zvycích a víře, ale také přímo o wormské židovské komunitě.

Nibelungen Museum

Slavnému germánskému eposu nazvanému Píseň o Nibelunzích, který se stal zásadní součástí německé identity, je věnováno Nibelungen Museum (Fischerpförtchen 10; <http://www.nibelungenmuseum.de>), které najdete asi pět minut východně od katedrály a které je asi tím nejzajímavějším a nejpůsobivějším, co vám Worms může nabídnout. Sídli v části dochovaného městského opevnění, z něhož zbyly dvě věže a úsek zdi — a svou lokalitu patřičně využívá. Prvotřídní mnohojazyčný audioprůvodce je tou nejdůležitější z audiovizuálních pomůcek, které o Písni vyprávějí. Uvidíte tu i části z filmu Fritze Langa a uslyšíte hudbu z Wagnerovy opery. Ovšem muzeum se neomezuje jen na vyprávění příběhu, ale snaží se jej včlenit do kontextu a přibližuje středověké mýty o cti a chabrosti i způsob, jakým nacisté příběh překroutili tak, aby ukazoval Němce jako severskou rasu a jejich nepřátele jako barbary z východu, a mohl být použit jako emotivní nástroj propagandy. Z vrcholu jedné z věží je hezký výhled do okolní krajiny.

Píseň o Nibelunzích

Nibelungenlied, tedy Píseň o Nibelunzích, je německá epická báseň z konce dvanáctého století založená na legendách o zániku Burgundů, spojenců Říma, kteří vládli Wormsu zhruba dvacet let v pátém století našeho letopočtu, než je vyhnali Hunové. Jde o poutavý příběh, v němž vystupuje spousta mytických bytostí, jako draků a obrů, a v němž hlavní roli hraje láska, nenávist, bohatství, zrada, pomsta a smrt.

Nibelung byl mytický král země Nibelungenland (Norsko), který spolu s dvanácti obry střežil obrovský poklad. Siegfried, holandský princ a hrdina první části básně, zabije Nibelunga a jeho obry a sebere mu poklad, který si přinese jako věno do nového manželství s Kriemhildou Burgundskou. Poté Siegfried pomůže Kriemhildině bratru Gunterovi, burgundskému králi, získat ruku islandské princezny Brunhildy. To není jednoduché, protože neuvěřitelně silná Brunhilda se rozhodla vzít si jen toho, kdo ji překoná v hodu oštěpem, vrhu koulí a skoku do dálky. Siegfried použije svůj plášť neviditelnosti a pomůže Gunterovi podvádět a získat tak Brunhildu. Po sňatku Kriemhilda Brunhildě prozradí, že byla ošálena, což ji rozzuří natolik, že poručí Gunterovu rádci Hagenovi, hlavní záporné postavě, aby zabil Siegfrieda, sebral jeho poklad a hodil jej do Rýna. Poklad má být později opět vyloven, ale na konci básně jsou všichni mrtví, takže je bohatství ztraceno.

Druhá část básně vypráví o Kriemhildině následném manželství s Attilou Hunem, jemuž se tu říká

Etzel. Kriemhilda pozve Burgundány na hunský dvůr, kde opět zasáhne Hagen a zabije Etzelova syna. Zděšená Kriemhilda vlastníma rukama popraví Hagen a Guntera, ale později je sama zabita.

Sasko

Možná byste očekávali, že Sasko (německy Sachsen, tedy země Sasů) bude představovat ukázkou té nejryzejší německé kultury. Jestliže můžeme říci, že koncept Saska jako samostatného území je z historického pohledu poněkud mlhavý — název pochází z 15. století, kdy došlo k výměně vládnoucích dynastií, přičemž skutečným srdcem Sasů se stala oblast Dolního Saska, položená severozápadně od Saska — pak totéž platí i o jeho kulturním charakteru. Převážná část země představuje jakýsi kulturní mišmaš, kde jsou do německého kulturního základu vetkána vlákna střední Evropy. Příčina tkví částečně také v geografické poloze — jedná se totiž o území, které fakticky zasahuje do regionu střední Evropy a jehož prvními osadníky byli kolem roku 500 našeho letopočtu slovanští Srbové. Sasko také nabízí úchvatné přírodní scenerie, přičemž taková místa jako je Saské Švýcarsko, jsou jakoby vystřižena z typické střeoevropské krajiny; naopak povahově se obyvatelé Saska od svých východních sousedů poměrně liší. Do už tak dosti bohatého kulturního mixu přidal za éry komunismu svůj nepřehlédnutelný příspěvek také Sovětský svaz.

V období NDR byla tři největší města země hned po berlínské metropoli — Drážďany, Lipsko a Saská Kamenice — odsouzena k útlumu a postupnému chátrání. Ze šesti východoněmeckých spolkových zemí je to s výjimkou Berlína právě Sasko, které dokázalo ze znovusjednocení nejvíce vytěžit, přestože dosud zůstává poněkud opomíjeno ze strany zahraničních turistů.

V současné době se Sasko snaží vytvořit si image uměleckého regionu—jedná se o zemi, kde Johann Sebastian Bach strávil polovinu svého života, zemi, která odkojila Roberta Schumanna, a jejíž osobitá krajina inspirovala nejlepší obrazy romantického malíře Caspara Davida Friedricha. Jedná se rovněž o stát, který stal průkopníkem na poli výroby porcelánu mimo Asii a kde také vznikla překrásně kyprá barokní architektura. Obojí bylo přitom dílem Augusta II. Silného, absolutistického „německého krále slunce“, za jehož vlády se Sasko na počátku 18. století stalo uměleckou velmocí. Nepřehlédnutelný odkaz tohoto velkého panovníka můžete v Sasku vidět takřka na každém kroku.

Hlavní město Saska Drážďany (Dresden) je nicméně jasným důkazem, země nežije pouze ze své minulosti. Po znovusjednocení se zde podařilo obnovit původní barokní čtvrť, která byla zničena bombovými nálety během druhé světové války. Kromě památek a proslulých uměleckých galerií však láká návštěvníky také živá barová a klubová scéna. Lipsko (Leipzig) je zhruba stejně velké jako Drážďany, avšak vyznačuje se zcela odlišným charakterem — jedná se o dynamické obchodní město, které po mnoha dekáдах úpadku znovu našlo svůj ztracený rytmus. Pozůstatky komunistické éry jsou nejvíce patrné ve [městě Chemnitz (dříve Karl-Marx-Stadt; Saská Kamenice), které láká návštěvníky zejména svými uměleckými sbírkami a nedalekým hradem. Z menších měst je zřejmě největší atrakcí okouzující Míšeň, (Meissen) se svými dlážděnými uličkami, kterou v těsném závěsu následují Zhořelec (Görlitz), situovaný na německo-polské hranici* a Budyšín (Bautzen), který je centrem Lužických Srbů. Sasko ovšem skýtá i daleko svěštější potěšení — dobré víno v městečku Radebeul a podivuhodné skální útesy Saského Švýcarska, které je považováno za nejmalebnější kout celé země a skutečný ráj horolezců a pěších turistů.

Drážďany (Dresden)

Drážďany jsou synonymem devastace a zároveň regenerace. V rámci Německa prošly snad jen Berlín

a Hamburk za války tak rozsáhlou destrukcí jako Drážďany, které však na rozdíl od nich měly daleko rozvinutější architekturu. Dvě stě let předtím, než byl drážďanský Altstadt (Staré město) v únoru 1945 proměněn v doutnající hromadu trosek, bylo toto město považováno za nejkrásnější v celém Německu. Italský malíř Canaletto zajistil Drážďanům nesmrtelnou proslulost, když jim přisoudil označení Labská Florencie. Návštěvníci prohlídkového okruhu Girand Tour bývali jako u vytržení, protože barokní architektura zdejších ulic neměla v Evropě obdoby. Na vrchol prosperity se město dostalo za vlády kurfiřta Augusta II. Silného (August der Starke; 1696-1763). V pozadí velkolepé přestavby pak zůstal fakt, že zdejší vládce ustavil tuhý absolutistický režim a že veškeré stavební omlazení bylo motivováno ješitnou marnivostí a touhou po slávě— architektonická transformace měla odrážet velikost samozvaného saského „krále slunce“. August na svém dvoře shromáždil skupinu vynikajících architektů a malířů, kteří společně vytvořili město neobyčejné krásy a šarmu, kde se šlechtici v přepychových šatech projížděli po dokonalých náměstích, kde jim při jejich dostaveníčkách hrály serenády kostelní zvony zavěšené na elegantních věžích a kde se aristokracie z širokého okolí sjížděla na letní bály pod širým nebem do úchvatného Zwingeru, kam se honore obvykle přepravovala na lodích po labském Velkém kanálu. Do přepychové idylky pak přišla druhá světová válka a její bomby.

Bombardování Drážďan. Debata historiků ohledně bombardování Drážďan je dosud velmi živá a nejednotná. Někteří považují ničivé nálety na město za amorální akt nebo dokonce válečný zločin, přičemž největší pozornost a zároveň odsouzení poutá noční letecký útok ze 13. února 1945. Z dochovaných záznamů vyplývá, že oné noci podniklo spojenecké letectvo, složené ze vzdušných sil RAF a USAF, ničivý nálet, jehož cílem se stalo město, které bylo do té doby prakticky ušetřeno jakýchkoli škod. Letadla byla přitom zhruba z poloviny vybavena zápalnými bombami, které způsobily doslova ohnivou bouři, jež smetla celé městské centrum. Kontroverzní vojenská akce dodnes vyvolává spory a vzrušené emoce. Bez jakýchkoli pochybností to byla totální likvidace; samotné zničení architektonického klenotu celého Německa by ještě nestavělo tento nálet do kategorie válečných zločinů, ale počet nevinných obětí ano. Ve městě přeplněném uprchlíky zahynulo asi 25 až 35 tisíc lidí. Hrubé a nepřesné odhady počtu mrtvých byly nejprve zveličeny nacistickou propagandou, která tvrdila, že v Drážďanech zahynulo 200 000 osob, a poté rovněž komunisty, kteří nadsazené číslo poněkud snížili na 135 000.

Tragické na celé věci je to, že nálet na Drážďany zřejmě postrádal větší vojenský smysl. Oficiální vysvětlení ospravedlňuje útok snahou omezit pohyb jednotek, zamezit dodávkám vojenské výzbroje a podpořit ruský postup na západ. Spojenecké letáky, shozené na město; říkaly doslova toto: „Obyvatelům Drážďan: Byli jsme nuceni bombardovat vaše město, protože vaše dopravní infrastruktura sloužila k přepravě vojenského materiálu. Zničení jakýchkoli jiných objektů kromě vojenských bylo zcela nezáměrné.“ (Jak se však ukázalo, zmíněné klíčové železniční tepny byly ochromeny na pouhé dva dny.) Spojenecké bombardování civilních objektů nebylo ničím novým. Navíc Drážďany, které byly vzhledem ke své tradici umění a humanismu natolik vzdálené ideálům třetí říše, že je Hitler navštívil pouze dvakrát, rozhodně nepředstavovaly žádný významný vojenský uzel a výroky nejvyššího velení Spojenců o nutnosti srazit v samém závěru války morálku nepřitele na kolena jsou příliš chatrné, než aby mohly útok jednoznačně ospravedlnit. Soudobí spojenečtí žurnalisté a zástupci inteligence rovněž vnímali, že je na této vojenské akci cosi shnilého, co zavání bezdůvodnou a brutální trestnou výpravou. Také u samotného spojeneckého velení vyvolal ničivý nálet první veřejnou roztržku. Churchill, který jako nejvyšší velitel musel plán bombardování osobně schválit, se od provedení celé akce vzápětí distancoval a shodil odpovědnost na velitele letectva Arthura „Bombera“ Harrise. Někteří historikové se nicméně nyní shodují v názoru, že letecký útok na Drážďany pomohl zkrátit válku. Neobyčejně skličující je ovšem fakt, že tzv. drážďanský holocaust je používán jako propagandistický trumf mnoha neonacistických skupin.

Po znovusjednocení se obyvatelé Drážďan, proslulí svou houževnatostí a tvrdohlavostí, pustili do

obnovy nejdůležitějších historických budov, které byly za komunistů ponechány v troskách. Rozsáhlá rekonstrukce, započatá v roce 1990, se stala symbolem usmíření nejen mezi západním a východním Německem, ale také mezi někdejšími válečnými nepřáteli. Když byl v roce 2005 slavnostně odhalen kostel Frauenkirche, poslední chybějící památka někdejší slávy, znamenalo to definitivní vzkříšení jednoho z nejúchvatnějších barokních měst Evropy.

Historické jádro Starého města je atraktivní také díky tomu, že je zde stále patrný svěží duch městské přestavby, která otupila pozůstatky někdejší NDR a znovu vyjevila barokní architekturu zašlých dnů drážďanské slávy - aparátčící komunistického režimu by se jistě otřásali zhnusením. Důsledkem nedávných stavebních proměn je neobyčejná architektonická různorodost, z níž se vymyká snad jen oblast obnovených historických památek, rozkládající se za Labem mezi dvěma osami Starého města: komunálním prostorem Neumarkt, kde se nachází proslulý kostel Frauenkirche, a komplexem Residenzschloss se skvělými muzei spolu s velkolepým palácem Zwinger, který není jen hlavní atrakcí drážďanského baroka, ale patří k vůbec největším architektonickým skvostům celého Německa. Městská čtvrť Neustadt na severním břehu Labe přečkala válku prakticky bez jediného škrábnutí. Toto původně barokní Nové město se rozkládá mezi oblastí Innere Neustadt, situovanou jižně od náměstí Albertplatz, a oblastí Äussere Neustadt, kde hlavní kulturní vyžití představují četné bary.

Současné Drážďany jsou zakořeněné ve své minulosti úplně stejně, jako kdykoliv předtím. Přesto jsou si jeho dvě hlavní čtvrti navzájem cizí. V jedné najdete historické památky a muzea, skupiny turistů a elegantní kavárny. Ve druhé části, tedy v Neustadtu, se můžete setkat s nejlepší barovou oblastí jižně od Berlína a s alternativními, umělecky zaměřenými a multikulturními lidmi, pro něž je historické jádro města pouhá historie. Právě skutečnost, že obě tak odlišné oblasti mohou spolu navzájem šťastně koexistovat, vydatně přispívá k neobyčejnému půvabu Drážďan, které tak vlastně představují dvě města v jednom.

Příjezd a informace

Drážďany mají dvě centrální nádraží: zrekonstruované hlavní nádraží jižně od Starého města a stanici Dresden-Neustadt na severu. Nádraží Dresden-Mitte leží na spojnici obou předchozích stanic v nejzápadnějším cípu Starého města, ale jeho poloha není nijak zvlášť výhodná. Místní letiště (<http://www.dresden-airport.de>) je situováno devět kilometrů severozápadně za městem, přičemž z hlavního nádraží vás sem odveze linka rychlodráhy S2; dvoupodlažní vlaky jezdí každých třicet minut a zastavují také ve stanici Dresden-Neustadt. Cesta taxíkem vyjde asi na 20 eur; stanoviště vozů najdete v centru před hlavním nádražím. Pokud si chcete taxík objednat předem, volejte firmu Alita (tel.: 0351/857 11 11).

Užitečné turistické informační kanceláře (zpravidla obležené turisty) najdete poblíž hlavního nádraží v obchodním centru na adrese Prager Strasse 2 (<http://www.dresden-tourist.de>) a v budově Schinkelwache na náměstí Theaterplatz poblíž Zwingeru. Na obou místech můžete zakoupit 48hodinovou Dresden-City-Card (21 eur), která platí pro všechny druhy veřejné dopravy a opravňuje rovněž ke vstupu do většiny městských muzeí s výjimkou Historisches Grünes Gewölbe. Jízdenka Dresden-Regio-Card (32 eur) s platností 72 hodin rozšiřuje nabídku služeb na celý region a zahrnuje bezplatnou dopravu na všech labských lodních linkách. Internetový portál věnovaný drážďanským muzeím najdete na stránkách <http://www.skd-dresden.de>.

Městská doprava a prohlídkové okruhy

Městský dopravní podnik DVB (<http://www.dvb.de>) provozuje solidní systém veřejné dopravy, který

vás pohodlně přepraví mezi severním a jižním břehem města stejně jako za odlehlejšími památkami; jednorázová jízdenka stojí 1,90 eur, zatímco balíček čtyř jízdенок (Kurzstrecke) pro cesty do dvou kilometrů vyjde na 5 eur. Jednodenní jízdenka (Tageskarte) stojí také 5 eur pro jednotlivce, 7 eur pro rodinu (dva dospělí a dvě děti do 14 let) a 23 eur pro skupinu do pěti osob. Užitečné pobočky dopravního podniku najdete na těchto místech: před hlavním nádražím; na náměstí Postplatz jižně od Zwingeru; uprostřed náměstí Albertplatz ve čtvrti Neustadt. Cyklistické rikši čekají na zákazníky u hlavních památek — zkuste hlavní nádraží nebo kostel Frauenkirche. Jízdní kola představují rychlý a flexibilní způsob dopravy po všech městských ; zajímavostech. Ovšem když cyklostezka, po níž právě jedete, náhle zmizí, teprve pak to začne být opravdu zajímavé. Máte-li zájem o zapůjčení bicyklu, můžete zkusit firmu <http://www.engel-fahrradreisen.de>.

Turistické informační kanceláře jsou rovněž nejlepším zdrojem informací o myriádách autobusových a pěších vyhlídkových cest po městě; patří sem také noční pěší výlety a vycházky po barokních památkách v doprovodu herců v dobových kostýmech.

Lodní společnost Sächsische Dampfschiffahrt (www.saechsische-dampfschiffahrt.de) provozuje vyhlídkové plavby po Labi, které probíhají na údajně nejstarší a největší flotile kolesových parníků na světě. Lodní společnost Sächsische Dampfschiffahrt (www.saechsische-dampfschiffahrt.de) provozuje vyhlídkové plavby po Labi, které probíhají na údajně nejstarší a největší flotile kolesových parníků na světě.

Neumarkt a Frauenkirche

Žádná jiná památka nemůže lépe symbolizovat znovuzrození Drážďan, než právě kostel Frauenkirche. Chrám na náměstí Neumarkt byl navržen městským architektem Georgem Bährem jednak jako největší německý protestantský kostel a jednak jako snaha trumfnout nedaleký katolický chrám Hofkirche. Výstavba kostela byla přitom financována téměř výhradně z veřejné sbírky. Slavný malíř Canaletto si při malování svých proslulých panoramat rafinovaně stavěl svůj stojan hlavně na taková místa, odkud mohl zachytit monumentální kopuli chrámu; kostel je ostatně považován za vrcholné dílo protestantského baroka. Obnovený chrám, jehož původní objekt byl zničen při náletu v roce 1945, byl postaven na místě hromady sutin, navršené naproti dvěma začouzeným a ohořelým věžím, které dohromady představovaly komunistický památník vzdávající čest válečným obětem a zároveň vytvářející tichou obžalobu proradného Západu, který způsobil tuto destrukci. Je malým zázrakem, že se tento monument stal za minulého režimu během Dne reformace (31. 10.) cílem tichého mírumilovného protestu proti komunismu doplněného pokládáním svíček mezi propagandisticky naaranžované trosky. Městská rada se po vášnivých diskusích v roce 1991 nakonec rozhodla pro obnovu kostela, která byla dokončena v ročním předstihu a přišla na 180 milionů eur (z čehož celých 100 milionů eur bylo příspěvkem nejrozličnějších společností a sbírek z celého světa). 30. října 2005 v deset hodin ráno se nad tisícíhlavým davem, shromážděným u příležitosti slavnostního otevření, rozezněly zvony ohlašující nové vysvěcení chrámu.

Jak vám místní lidé nezapomenou zdůraznit, jedná se skutečně o věrnou kopii původního kostela, jehož překrásně vyvážená struktura přesně odpovídá původním plánům a jeho pískovcové kvádry v barvě bílé kávy jsou protkány původními kamennými bloky očouzenými ohněm války. Uvnitř chrámu, který je nepochybně nejnavštěvovanějším kostelem v Sasku, můžete spatřit dovedně propracované mramorové ochozy či kruchty, napěchované do kupole zcela ve stylu Escherových grafik (nizozemský umělec známý paradoxním využitím perspektivy), které svádějí marný boj o pozornost turistů, kterou zcela strhává vysoký oltář zdobený záplavou zlata a zobrazující Ježíše v olivovém háji, který byl poslepuván z dvou tisíc kousků původního objektu. Původní střešní zatočený kříž vyhrabaný z trosek je vystaven u východu. Pozoruhodné je, že nový kostelní kříž byl vyroben kovářem z Coventry, jehož

otec byl jedním z pilotů osudného náletu. V zadním traktu se nachází oddělený vchod umožňující vstup na kostelní věž (denně 10-13 a 14-18, listopad-březen jen do 16 hod.; 8 eur), jejíž větrný ochoz skýtá nepřekonatelný výhled na město a řeku.

S renovací chrámu započaly rovněž práce na obnově samotného náměstí Neumarkt. Toto náměstí, zobrazované na Canalettových plátnech jako malebné srdce Starého města, se nyní navrácí do své původní role městského centra, v jehož domech najdete kavárny, hotely a luxusní obchody.

Brühlská terasa

Když August II. Silný vytvořil skvostné barokní město, které mělo odrážet jeho moc a slávu, povolil jednomu ze svých ministrů, hraběti z Brühlů, vybudování soukromé zahrady na vrcholu městských hradeb. Brühlská terasa (Brühlsche Terasse) si brzy získala přezdívku „balkón Evropy“. Jedná se o palácový komplex nad zákrutem Labe, jehož areál se rozprostírá za kostelem Frauenkirche v podobě velkolepé terasy s černými schodišti, stupni a balustrádami doplněnými bustami významných osobností německé kultury. Díky umístění 15 metrů nad hladinou řeky nabízí místo skvělý výhled a představuje tak zdaleka nejlepší promenádu ve městě. Přístupovou cestu tvoří schody po obou stranách belvederu. Na spodním začátku schodiště situovaného severovýchodně od chrámu Frauenkirche najdete vchod do Muzea městské pevnosti (Museum Festung Dresden; <http://www.schloesser-dresden.de>), nabízející osobitou prohlídku nasvícených střílen s kanóny které byly součástí renesančního opevnění. O něco výše vlevo se nachází galerie Albertinum (plánované znovuootevření v polovině roku 2010), která slouží jako luxusní zázemí pro dvě městské umělecké sbírky — Galerie nových mistrů (Galerie Neue Meister) zahrnující práce umělců 19. a 20. století, mezi něž patří Caspar David Friedrich, francouzští a němečtí impresionisté, představitelé skupiny Die Brücke a klasičtí modernisté jako třeba Otto Dii; druhou kolekci tvoří sbírka soch (Skulpturensammlung) zahrnující mistrovská díla Balthasare Permosera, sochaře, který vytvořil hravou výzdobu Zwingeru. Před rekonstrukcí byla otevírací doba Út-Ne 10-18. Na druhém konci Brühlské terasy se nacházejí výstavní prostory někdejší státní sbírky Staatliche Kunstsammlungen (Út-Ne 10-18), které ovšem od náletu z roku 1945 zůstávají v syrové podobě bez renovace a slouží časově omezeným výstavám fotografií a jiných uměleckých děl.

Od kostela Frauenkirche na náměstí Theaterplatz

Na třídě Augustusstrasse severozápadně od náměstí Neumarkt se nachází 102 metrů dlouhý figurální vlys Knížecí průvod (Fürstenzug) umístěný na stěně někdejších renesančních stájí, kterým se říká Johanneum. Asi 24 000 míšeňských porcelánových dlaždic vyobrazuje saské panovníky, kteří vládli mezi roky 1123 až 1904. Proslulý August II. Silný patří k několika málo vládcům, kteří z tohoto průvodu stylizovaného do středověkého procesí hledí přímo na příchozí návštěvníky. Samotné konírny stojí za prohlídku zejména kvůli renesančnímu nádvoří s kolonádou, které bylo navrženo v italském duchu — přístup je branou na východním konci ulice. Průčelní část nejluxusnějších stájí, jaké kdy byly postaveny, zahrnuje muzeum dopravy (Verkehrsmuseum; Út-Ne 10-17; 4,50 eur) s rozsáhlou kolekcí pozemních, námořních a leteckých dopravních prostředků; vchod najdete na Neumarktu.

Náměstí Schlossplatz na konci ulice Augustusstrasse bylo po celou dobu drážďanské historie sídlem moci — dnes tu najdete budovu saského parlamentu, Landtag, který zabírá celou východní stranu náměstí; dříve byl tento objekt přepychovou renesanční vstupní branou vedoucí ke komplexu Residenzschloss, strážnou svalnatými kamennými válečníky odrážejícími moc vládnoucího rodu Wettinů. Náměstí uzavírá budova kostela Hofkirche (rovněž známého jako Kathedrale), která mu dodává osvěžující prvek baroka. Augustus III., syn Augusta II. Silného, dal ve městě postavit největší

kostel v celém Sasku. Když jeho otec konvertoval ke katolickému vyznání, aby mohl získat polský trůn, Augustus III. zadal stavbu nového luteránského chrámu, aby si panovnická rodina zachovala tvář před papežem. August uchoval své plány v tajnosti, což se nakonec ukázalo jako moudrý tah, protože protestantský koncil odmítl chrám po jeho dokončení v roce 1755 vysvětit a dokonce ani jeho zvony nesměly zvonit. Celý chrám představuje fúzi italské a německé architektury (přilehlé náměstí *Italienischesdorf* silně připomíná „italskou vesničku“ panských sídel a rezidencí), která vyústila do poněkud bizarní a hybridní směsice typicky italského exteriéru (dva zřetelně neněmecké ochozy s pózujícími svatými a lucernovitá věžička na vrcholu kupole) a solidního německého interiéru, který ovšem přináší trochu zklamání — celkově je sice monumentálně působivý, ale nabílené stěny působí poněkud fádně. Mezi význačné položky vnitřního vybavení patří zejména rokoková kazatelna umístěná ve výšce na kyprých obláčcích nesených amorky, vytvořená hlavním sochařem Zwingeru Balthasaren Permoserem, (ceněné varhany Gottfrieda Silbermanna (koncerty St a So 11.30-12.00). V kostelní kryptě odpočívají významní členové rodu Wettinů a nachází se zde rovněž relikviář se srdcem Augusta II. Silného.

Theaterplatz, obklopený ze všech stran barokem, představuje asi nejmalebnější náměstí celého města. Jeho název je odvozen od operního domu *Semperoper* (denně čtyři až pět prohlídek; 7 eur) stojícího v jeho zadní části. Původní budova, která se stala dějištěm premiéry Wagnerových oper *Tannhäuser*, *Rienzi*, *Poslední z tribunů* a *Bludný Holanďan*, znamenala důležitý přelom rovněž pro kariéru jejího tvůrce, Gottfrieda Sempera, který se následně stal velkou hvězdou evropské architektury a blízkým Wagnerovým přítelem. Busty dramatiků a socha Dionýsa ve voze taženém panterou byly zachráněny z původního objektu, který byl zničen při požáru.

Residenzschloss

Větší část předchozí trasy jste vlastně obcházeli sídelní zámek *Residenzschloss*, který zaujímá centrální část Starého města západně od náměstí *Neumarkt*, Toto novorenesanční sídlo kurfiřtů a saských králů (sloužící svému účelu až do roku 1918) má sice renesanční jádro, ale většina z toho, co zde můžete vidět, je přestavba z doby po znovusjednocení Německa. Po dlouhých čtyřicet let dávalo vedení NDR falešné sliby ohledně renovace bombami zničeného a opuštěného objektu, jenže veškeré plány zprvu vyznívaly do ztracena. V roce 1985 nakonec práce přece jen započaly a byly rozvrženy tak, aby dokončení rekonstrukce připadlo na osmisté výročí založení města v roce 1206. Nejnovější plány hovoří o zastřešení vnitřního nádvoří italského typu prosklenou střechou inspirovanou londýnským Britským muzeem. Díky rekonstrukci se do objektu navrátily sbírky *Grünes Gewölbe* (Zelená klenba), které byly pro umístění v paláci také původně určeny. Tento objekt, který patří mezi nejpohádkovější pokladnice světa, ukrývá dědictví Augusta II. Silného, které bylo shromážděno, aby odráželo bohatství a autoritu svého majitele. Svou velkolepostí si pokladnice nijak nezadá s bájnou *Alibabovou jeskyní*. Najdete zde mistrovské práce vytvořené z drahých materiálů včetně zlata, stříbra, diamantů, slonoviny a perleti. Mezi nejúchvatnější exponáty patří šperky Augustova dvorního klenotníka *Johanna Melchiora Dinglingera*, který se v pozdním období své tvorby obrátil pro inspiraci k asijskému umění, aby tak dokázal vytvořit ještě dekadentnější trezory, kterými by potěšil unavený zrak svého vládce. Celá sbírka zahrnuje asi 4000 exemplářů, které jsou rozdělené do dvou sekcí.

První část expozice, *Historisches Grünes Gewölbe* (Po a St-Ne 10-19. 10 eur), je koncipována tak, jak ji znal samotný August, avšak byla přemístěna do ještě blyštivějších prostor západního křídla. Pamatujte, že ochranná opatření omezují prohlídku na krátké časové úseky a počet vstupenek pro konkrétní den je vždy omezen, takže si kupte lístek předem anebo přijďte včas. Přestože vystavené objekty, umístěné na policích nebo v prosklených vitrínách, nejsou tak oslnivé jako exponáty druhé části sbírky, jejich celkové aranžmá v zrcadlových a zlatem lemovaných sálech je koncipováno jako všestranné umělecké dílo (*Gesamtkunstwerk*). Mezi největší zajímavosti patří komorní *Eck-Kabinet*

přeplněný drobnými kuriozitkami, které August tolik miloval, a dále také sál Juwelen-Zimmer, napovídající mnohé o obsahu skrytých útrob klenotnice, jehož soška afrického krále, nesoucího ták s nebroušenými smaragdy, se stala dekadentním symbolem sbírky.

Sbírka Neues Grünes Gewölbe (Po a St-Ne 10-18; 6 eur) představuje kolekci samostatných objektů, které lépe než sebevystižnější slova vyjadřují velkolepost a částečně také groteskní pozérství Augustova baroka. Třešňová pecka, do níž je vyřezáno 185 lidských tváří, nebo bohatě zdobená hornická sekera patří mezi typické exponáty. Jakkoli je vkusnost a estetická hodnota někdy dosti pochybná, řemeslnou zručnost naprosto nelze zpochybnit. Od Dinglingera zde najdeme například kávovou soupravu v čínském stylu, jejíž výroba trvala plné čtyři roky; v téže místnosti pak nalezneme model královského dvora v indickém Dillí zachycený v době oslavy narozenin velkého mogula Aurangzeba, který zahrnuje 137 zlatých a lakovaných figurek pokrytých více než 5000 drahokamy. Tato mírně ohavná pocta absolutismu stála Augusta více než celý lovecký zámek Moritzburg severně od Drážďan. Ještě nákladnější byla ozdobná spona do klobouku posázená zelenými diamanty (v ceně 400 tisíc stříbrných tolarů), kterou dal zhotovit August III., jenž podědil otcovy extravagantní touhy. Sám Dinglinger měl nejraději Koupařící se Dianu, na jejíž tvorbě spolupracoval s Balthasarem Permoserem.

Kromě vynikajícího pohledu na Zwinger nabízí palác také prohlídku věže Hausmannsturm (od konce března do října Po a St-Ne 10-18; 3 eura), kde se nachází Münzkabinett (stejná otevírací doba i vstupné) reprezentující vévodskou sbírku mincí.

Zwinger

Komplex Zwinger vděčí za své jméno „vnějšímu zadnímu opevnění“, které kdysi strážilo palác Residenzschloss. Tím ovšem jakákoli podobnost končí. Tato velkolepá památka barokních Drážďan byla koncipována jako taneční sál zdobený freskami pro příslušníky Augustova dvora, který světil výstavbu objektu architektu Matthäusi Danielu Pöppelmannovi a sochaři Balthasaru Permoserovi. A tato dvojice se svému vládci odvděčila vznikem jedné z nejvíce ceněných staveb celého Německa. Zatímco symetrické rozvržení trávníků a fontán je triumfem věku rozumu, nádvoří Zwingeru představuje baroko v jeho nejhravější podobě. Patrové křídlo s balustrádou přerušené branou s polskou korunou přechází v zavalité rohové paviliony, zatímco na jeho obou koncích se nacházejí kosočtvercové ceremoniální brány. Východní Glockenspielpavillon se může pochlubit zvonkohrou se čtyřiceti míšeňskými porcelánovými zvony v čínském stylu, zatímco protější Wallpavillon se zase pyšní množstvím heraldických erbů a sochou Augusta nesoucího na svých ramenou po vzoru Hérakla celý svět. K majestátní soše přidal Permoser celý sochařský karneval — najdete zde veselé amorky; nymfy s obnaženým poprsím a šilhající satyry, kteří slouží jako karyatidy (sloupy ve tvaru lidské postavy). Jedinou chmuru rozverného průvodu představuje poněkud strohé severní křídlo, přistavěné na počátku 19. století, aby alespoň skromně uzavřelo celé nádvoří, na jehož plnohodnotnou dostavbu už nezbyly peníze. Krásu celého komplexu si nejlépe vychutnáte z terasy, na niž se dostanete po schodišti vedoucím cik-cak uvnitř Wallpavillonu, za nímž se nachází okouzující zastrčené zákoutí — fontána Nympheribad, jejíž nymfy byly vytvořeny podle toskánských antických originálů.

Muzea Zwingeru

Největším lákadlem ze čtyř uměleckých sbírek Zwingeru je vynikající kolekce starých italských mistrů shromážděná saskými kurfiřty — výstavní síň Gemäldegalerie Alte Meister (Út-Ne 10-18; 7 eur) umístěná v severním křídle. Poněkud stranou je v chodbě za vstupem umístěno sedm Canalettových drážďanských panoramat, která pomáhala šířit slávu města přezdívaného Florencie severu.

Nejocenenějším dílem je ovšem Rafaelova Sixtinská Madona s oslňujícím vyobrazením Panny Marie a Jezulátka, které jako by pronásledovalo vědomí krušného osudu budoucího Spasitele. Paradoxní je, že hlavní postavy slavného obrazu jsou daleko méně známé než dva znudění cherubínci, hvězdy nesčetných pohlednic, lenošící v dolní části obrazu. Naleznete zde samozřejmě také všechna ostatní esa italského malířství — je tu Tizian, Tintoretto, Coreggio, Botticelli a Veronese, abychom zmínili alespoň ty nejdůležitější. Kromě toho se zde nacházejí rovněž charakteristické práce velkých vlámských a holandských mistrů — jsou tu třeba živé Rubensovy obrazy, sál Jana Brueghela staršího, práce Van Dykea a pozoruhodný Rembrandtův autoportrét zobrazující jej jako marnotratného syna při veselí se svou mrzutou ženou, sedící na jeho klíně. Pro potěchu Němců nesmí chybět ani Cranach a Dürer, ale pozornost věnujte raději sálu věnovanému drážďanskému dvornímu malíři Antonu Raphaelu Mengsovi, kde najdete kypré vyobrazení otlého Augusta III. Výstavní síň Rüstammer (stejná otevírací doba; 3 eura) naproti zahrnuje expozici zbraní, přičemž k největším atrakcím patří obřadní meč saských kurfiřtů a souprava zdobené zlaté zbroje švédského krále Erika XIV. a jeho koně s reliéfním zobrazením dvanácti úkolů Héraklových. V poslední době se hovoří

O možnosti přesunu této expozice do paláce Residenzschloss. Glockenspielpavillon slouží jako historická kulisa sbírce porcelánu Porzellansammlung (stejná otevírací doba; 6 eur), která je největší kolekcí svého druhu na světě. Díky Augustu II. Silnému začaly Drážďany roku 1707 jako první manufaktura v Evropě vyrábět porcelán; o rok později se výroba přesunula do Míšně. Exponáty z raného období výroby dosvědčují, že míšeňští umělci dokázali věrně napodobit čínské modely z období dynastie Ming, stejně jako japonské předlohy. Ještě zajímavější ukázky pocházejí z období baroka (mimo jiné věnujte pozornost břichatému Augustovi zobrazenému ve stylu římských císařů), jehož kolekce těží z nedávné rekonstrukce, při níž byly exponáty umístěny na pozlacené panely, jejichž pozadí je bohatě zdobené hedvábím.

Okolí náměstí Altmarkt

Zatímco centru Starého města vévodí baroko, pro jižní část čtvrti je charakteristická komunistická architektura. Když přijedete na hlavní nádraží, první, co z Drážďan spatříte, je široký bulvár Prager Strasse, jehož nově nabyté kapitalistické pozlátko nemůže zcela překrýt původní sovětský styl, a kde se nachází pozoruhodné „atomové“ fontánky ze 70. let. Na severní straně Starého města se ukrývá kulturní centrum ze 60. let — Kulturpalast; příznivci východoněmeckého kýče mohou na jeho západní straně obdivovat propagandistickou mozaiky zobrazující historii komunistického učení od Karla Marxe až po budovatelské výjevy německého proletariátu. Bývalý režim nechal srovnat se zemí rozvaliny nejstaršího drážďanského náměstí, aby tak rozšířil náměstí Altmarkt do podoby občanského a komunálního prostoru megalomanských proporcí. Jediným ústupkem tohoto plánu se stal protestantský kostel Kreuzkirche se začerněným zdivem (vstup na kostelní věž: duben-říjen Po-Pá 10-17.30, So 10-16.30 Ne 12-17.30; listopad-březen Po-So 10-15.30, Ne 12-16.30; 2 eura), jehož architektonický styl se pohybuje na pomezí pozdního baroka a raného neoklasicismu. Poválečná renovace, zachycená na fotografiích v zadní části chrámu, proměnila původní klenutý interiér ve strohou betonovou síň, která nyní spíše připomíná moderní výstavní sál než kostel. Přísná atmosféra se projevuje zejména při koncertech zdejšího proslulého chlapeckého sboru Kreuzchor, který se zde schází v sobotu v 18.30 při večerní mši, při nedělních bohoslužbách v 9.00 a také při samostatných koncertech, jejichž program najdete ve foyer. Za kostelem stojí za pásmem moderních restaurací radnice Rathaus, jejíž budova je nadmíru bombastická dokonce i podle německých měřítek. Radnice stojí za návštěvu zejména kvůli skvělému výhledu ze stometrové věže (duben-říjen denně 10-18; 3 eura) a vstupní síni s výstavami věnovanými aktuálním esteticko-začnickým projektům. Jeden blok severně se na adrese Wilsdruffer Strasse 2 nachází Městské muzeum (Stadtmuseum; Út-Čt, So a Ne 10-18, Pá 12-20; 4 eura, každý pátek — není-li státní svátek—vstup zdarma) nabízející příběh městské historie v mírně zábavném balení.

Grosser Garten a Panometer

Největší drážďanský park, Grosser Garten, rozvíjí svůj zelený koberec jihovýchodně od Starého města. Původně se jednalo o oddechovou zahradu vládnoucího rodu Wettinů. Byla místem zahálčivých kratochvílí, jako byly hry, divadlo nebo lov. Byla navržena v ryze barokním stylu, který přetrval jen do konce 18. století, kdy se do módy dostaly přirozené přírodní parky, což je styl, který si tento areál zachoval až dodnes. Čtyřicetimetrová prosklená věž na Lennéstrasse v severozápadním cípu parku patří k továrnímu komplexu Gläserne Manufaktur automobilky Volkswagen (denně 8-20; zdarma). Jedná se o tzv. skleněnou továrnu, kterou tento průmyslový gigant otevřel v roce 2001 jako miniaturní kopii svého proslulého centra ve Wolfsburgu v Dolním Sasku. Když běží výroba na plné obrátky, opustí prosklené zdi továrny 150 luxusních motorů denně. Ve vstupní hale se nacházejí multimediální informační terminály, které vás provedou výrobním procesem — popřípadě se můžete osobně vydat na exkurzi po zdejší montážní lince (4 eura; předchozí rezervace nutná; tel.: 01805 89 62 68, <http://www.glaesernemanufaktur.de>).

Aleje stromů vás jako podle pravítka nasměrují východně k rezidenci Palais (duben-říjen St-So 10-18, Ne 11-18; listopad-březen So a Ne 11-18; 3 eura) v centru parku, což je objekt, který byl první ukázkou baroka ve městě a který tak ovlivnil celkové panorama Drážďan. Najdete zde výstavu pompézních soch včetně padesáti původních prací Balthasara Permosera umístěných dříve ve Zwingeru. Jižně odtud se rozkládá jezírko s lodičkami — půjčovnu najdete na západním konci. Po parku se můžete svézt miniaturním parním vláčkem Dresdener Parkeisenbahn provozovaným studenty (každých 20 min; březen a říjen Po-pá 13-17, So a Ne 10-17; od dubna do září denně 10-18; 1,50-4 eura). Nastoupit i vystoupit můžete na kterékoliv z pěti stanic vyhlídkové trati — jednu najdete u fabriky VW, jinou za palácem Palaisteich a další na východním konci jezera. Jedna zastávka se rovněž nachází u zdejší zoologické zahrady (denně 18.30, v zimě jen do 16.30; 7 eur) situované v jižní části parku, po dobrých patnácti minutách chůze za Grosser Garten po Winterbergstrasse /popřípadě tramvají číslo 1 nebo 2 do stanice Liebstädter Strasse) se dostanete k budově zvané Panometer (www.asisi-factory.de) na ulici Gasanstaltstrasse, která patří mezi nejzajímavější pamětihodnosti celého města. Jedná se 105 dlouhé a 12 metrů vysoké kruhové panorama umístěné uvnitř bývalé plynárny, které věrně zachycuje podobu Drážďan z roku 1756.

Neustadt

Jižní okraj čtvrtí Neustadt se od sousedního historického Starého města příliš neliší, a to zejména proto, že byl svým zakladatelem Augustem II. Silným koncipován jako barokní Nové město, které mělo nahradit původní zástavbu, zničenou při požáru z roku 1685. Mimochodem, budova podobná mešitě, která do západního panoramatu (na jižním břehu Labe) vnáší špetku nečekané exotiky, je ve skutečnosti Yenidze, tabáková továrna postavená v roce 1909, která nyní slouží jako kancelářský objekt a restaurace - nejpůsobivější je tato památka v noci, kdy je její barevná prosklená kupole ozářena umělým osvětlením. August byl neobyčejně ješitným panovníkem. V roce 1733; tři roky po jeho smrti, byla jeho nová čtvrť, zprvu pokřtěná jako Město nového krále, s velkou slávou symbolicky otevřena odhalením sochy vladaře v nadživotní velikosti a ve stylu římských císařů — socha nese název Goldener Reiter (Zlatý jezdec) a nachází se na severním konci mostu Augustusbrücke. Kousek východně odtud je situována nejstarší renesanční budova ve městě, Jägerhof, v níž je umístěno Muzeum saského lidového umění (Museum Sächsische Volkskunst; Út-Ne 10-18; 3 eura) nabízející expozici regionálních řemeslných výrobků a loutek. Když odtud půjdete na západ, například přes Labské louky skýtající překrásný výhled na barokní památky protějšího břehu, tak se dostanete k Japonskému paláci (Japanisches Palais). August dal postavit tento bizarní zámek jako skladiště svého drahocenného míšeňského a čínského porcelánu, což vysvětluje vkusně zakomponované čínské

prvky zdobící nádvoří a střešní profil. Tím větší je škoda, že byla budova dána v plen nezáživnému archeologickému muzeu (Landesmuseum für Vorgeschichte; Út-Ne 10-18; 3 eura) a poněkud zajímavějším etnologickým sbírkám **Museum für Volkerkunde** (stejná otevírací doba; 4 eura). Široký bulvár Königstrasse odtud vybíhá severovýchodně jako ničím nepřerušená řada barokních domů, z nichž mnoho je vybaveno původním nádvořím — jedná se možná o vůbec nejhezčí obrázek malebných starých Drážďan. Tato třída měla zřejmě více štěstí než Hauptstrasse, probíhající severně od pozlacené jezdecké sochy, z níž městští plánovači NDR vytvořili pěší zónu. Dům Kügelgenhaus v čísle popisném 13 nabízí ve druhém patře vhléd do podoby původních rezidencí díky zachovaným prostorám drážďanského romantického malíře Gerharda von Kügelgena, v nichž bylo zřízeno Museum für dresdener Romantik (St-Ne 10-18; 3 eura). Kousek dále se nachází kostel Dreikonigskirche (vstup na věž březen až říjen Út-Ne 11-16.30; 1,50 eur), Představující renovaci původního objektu postaveného duchovním otcem Zwingeru Pöppelmannem. Zraky návštěvníků přitáhne zejména replika vysokého oltáře, zničeného za války, stejně jako působivý renesanční vlys na téma tance smrti (Danse Macabre).

Ve čtvrti Äussere Neustadt severně od náměstí Albertplatz se charakter zástavby výrazně mění. Zdejší komorní pouliční prostředí, typické pro 19. století, se v posledních desítkách let začalo projevovat jako pulzující srdce alternativní umělecké scény a nočního života. Na okrajích čtvrti se sice plíživě ukrádají turistické kavárny s cappuccinem, ale valná většina této multikulturní oblasti zůstává dosud vzdorně bez komerčního pozlátka - jedná se o místo moderních neuhlazených galerií a nezávislých butiků s nejlepší barovou scénou jižně od Berlína. Neoficiálním symbolem a srdcem oblasti je umělecká Kunsthofpassage (vchod z Alaunstrasse 70 nebo Görlitzer Strasse 21), tvořící spleť sítí tematických dvorků vyzdobených místními umělci. Turistické výpravy toto místo naštěstí ještě neobjevily. Většinu návštěvníků přiláká východně umístěná mlékárna Pfunds Molkerei (Po-So 10-18, Ne jen do 15; vstup volný; tramvaj č. 11) na adrese Bautzerstrasse 79, která pronikla do Guinnessovy knihy rekordů jako „nejkrásnější mlékárna na světě“. V sýrárně z 19. století se scházejí největší davy zejména přes poledne, což ovšem nijak nesnižuje půvab objektu, jehož stěny a stropy jsou vyzdobeny ručně malovanými dlaždicemi.

Schloss Pillnitz

August II. Silný původně koncipoval zámek Schloss Pillnitz, vzdálený pouhých deset kilometrů jihovýchodně od dvora, jako hnízdečko lásky, kde by mohl laškovat se svou milenkou, hraběnkou z Coselu. Když se však jeho milostná aféra provalila, Anna Constantia dostala kopačky a August se ve 30. letech 18. století obrátil na svého dvorního architekta a stavitele Zwingeru Pöppelmanna, aby mu zadal výstavbu venkovského zámku inspirovaného francouzským Versailles a okořeněného špetkou orientální mystiky — jak si jistě vzpomínáte, hovoříme zde o panovníkovi, který nesmírně obdivoval autokratický způsob vlády (a porcelán) čínských císařů. První dva paláce zámeckého komplexu — Wasserburg a Bergpalais — stojící po stranách zahradního nádvoří působí v kontextu středoevropské krajiny nečekaně exotickým dojmem. Barokní střešní silueta přechází v prvky pagody a pod střešními překlady jsou umístěny fantaskní orientální výjevy. Na břehu Labe stojí palác Wasserburg (květen-říjen St-Po 10-18; 3 eura), připomínající Benátky, který se marně snaží vykouzlit ve svých strohých vnitřních prostorech maximální pocit majestátu; když pomineme sporadické exempláře Augustova porcelánu a pár kusů nábytku včetně jeho pozlacených trůnů, tak je většina sálů docela prázdných. Zajímavější podívanou nabízejí zrestaurované místnosti protějšího paláce Bergpalais (květen-říjen Út-Ne 10-18; 4 eura). Při požáru z roku 1818 vyhořelo zadní křídlo paláce s půdorysem ve tvaru písmene U, které pak bylo obnoveno a přestavěno do podoby neoklasicistního traktu Neues Schloss (www.schloesser-dresden.de). Vzhledem k probíhající rekonstrukci působí objekt poněkud omšelým dojmem, ale najdete tu výstavu věnovanou historii paláce, dvorní kuchyni, klenutý neoklasicistní Festsaal a palácovou kapli, jejíž bohatá výzdoba pocházející od nazarenského (umělecký směr 19.

století zaměřený na spirituální náboženské malby) dvorního malíře silně připomíná práce starých italských mistrů, avšak bez špetky jejich pronikavého umění. Dostí atraktivní je také zdejší park (denně: květen-říjen 9-18; listopad-duben 10-16; vstup volný), který je vybudován převážně v přírodním stylu, s výjimkou labyrintu seříznutých habrů naproti křídlu Neues Schloss, který osobně navrhla nešťastným osudem pronásledovaná hraběnka. V letní sezoně zde zastavují na své plavbě na východ čtyři parníky lodní společnosti Sächsische Dampfschiffahrt (viz oddíl Městská doprava v úvodu kapitoly; jednoduchá jízdenka 9,60 eur. zpáteční 14,80).

Schloss Moritzburg

Víska Moritzburg ležící 15 kilometrů severně od Drážďan představuje další odpočinkový letohrádek s parkem, založený Augustem II. Silným, který nebyl pokojen s loveckým zámečkem zděděným po předcích z rodu Wettinů. Zadal tedy svému dvornímu architektu Pöppelmannovi, aby jej obestavěl luxusním barokním palácem po vzoru francouzských venkovských sídel. Výsledek je vskutku omračující. Schloss Moritzburg (www.schloss-moritzburg.de) se zvedá z terénu jako nějaká ozdoba svatebního dortu a pod ním se rozprostírá umělé jezírko překlenuté velkolepou lávkou s kamennými trubači vítajícími příchozí. Zámek Moritzburg je Čechům i Němcům známý z pohádky Tři oříšky pro Popelku. V současné době je v zámku tematická dvojjazyčná výstava k pohádce a je plánováno její zařazení do trvalých expozic. Přestože interiér zdaleka neodpovídá honosnému zevnějšku, některá místa přesto zaujmou - najdete zde největší původní kožené nástěnné čalounění na světě; jídelnu Speisesaal napěchovanou sádrovými loveckými trofejemi; a konečně ložnici Federzimmer, kde vladař přespával jako pohádkový princ v loži s baldachýnem v podobě pestrobarevných pavích per. Okolní přírodní zámecký Schlosspark je jako stvořený k poklidným procházkám za horkých letních dnů. Když dojdete na jeho západní okraj, narazíte na růžovou budovu Fasanenschlössen (prohlídky denně: od května do září 10-17.30; v dubnu a říjnu 10-16.30; 5 eur), což je zavalitá rokoková lovecká chata, jejíž střecha evidentně inklinuje k čínskému stylu. Překvapením jsou výstřední maják a vlnolam na jezeře v pozadí, kde se ve falešných námořních bitvách plavily miniaturní fregaty, zatímco princové dávali povely k salvám z děl nabitých rachejtlemi a světlicemi. Přestože ústavní reformy po roce 1918 odňaly rodu Wettinů panovnický status, palác zůstal i nadále v jejich držení.

Radebeul

Velkou atrakcí je Zeitreise DDR Museum (www.ddr-museum-dresden.de) situované ve Wasaparku na křižovatce Meissner Strasse Wasastrasse, kde se nacházejí čtyři patra nejružnějších artefaktů a kýčovitých připomínajících éru někdejší NDR. Poněkud překvapující je, že Radebeul je i vinařským centrem. Vinařské muzeum, vinárna Weinstube a restaurace.

Oybin

Oybin²⁾, česky Ojvín - už stovky let nenáleží k našemu území. V dobách, kdy Žitavsko patřilo k Zemím Koruny české, to bývalo významné strategické místo. Karel IV. zde postavil luxusní císařský palác, klášter řádu celestinů a kostel zasvěcený sv. Václavovi. To je ovšem dávná minulost. Žitavsko i tento podivuhodný hrad dnes najdeme v německém Sasku, nedaleko od naší hranice.

Ve skalnaté příhraniční krajině jižního Žitavska naleznete Kurort Oybin, malou lázeňskou obec, která má něco přes jedenáct set obyvatel. Zde se nad kotlinou zvedá do nadmořské výšky 513 metrů zalesněná hora Oybin. Kdysi dávno prý byla pohanským kultovním místem - dnes je s pozůstatky

hradu a kláštera cílem turistických cest. Některé starobylé domy v obci jsou zdobeny erbem, ne proto, že by patřily šlechticům, jde tu spíš o turistické logo: dvě zkřížené, nahrubo osekane dubové větve, kterým se říká ostrve.

Místo bývalé slávy. Při naší návštěvě už neuvidíme, jak hradní objekty na skále po staletí chátraly. Rozsah škod byl tak velký, že hrozilo jejich uzavření. A tak v devadesátých letech minulého století proběhla velká hradní rekonstrukce. Došlo ke zpevnění zbytků budov, místo lesních cestiček jsou schodiště a pevná zábradlí. Zásahy jsou citlivé, snad až na příliš moderní prodejnu vstupenek.

Oybin byl poprvé připomínán k roku 1258 jako místo ve správě pánů z Lipé, kteří byli žitavskými kastelány a pocházeli ze slavné a mocné severočeské šlechty pánů z Ostrve - odtud ony zkřížené dubové větve v erbu. Historie Oybinu je spjata se založením města Žitavy. Byla a je místem trojzemí, kde se stýká německo-česko-polské území. Málokdo dnes ví, že to starobylé město plné památek vystavěl Přemysl Otakar II. a patřilo i se svým okolím českému království. Teprve roku 1412 bylo připojeno k Horní Lužici a ta byla od českých zemí definitivně oddělena roku 1635.

Že to vše připomíná naše dějiny, svědčí i to, že v okolí Žitavy se nachází u městečka Ostritz v údolí Marienthal bývalý klášter, založený roku 1234 českou královnou Kunhutou, manželkou Václava I. Celý objekt byl však v baroku přestavěn, takže původní stavbu tam už nepoznáte.

Český král a římský císař Karel IV. v roce 1364 nařídil, aby žitavští na vrchu vybudovali pro jeho potřeby pěkný palác. Císař jezdil do královského města z důvodů strategických, ale i osobních. Ve Francii se totiž zhlédl v novém řádu a chtěl ho mít také na svém území. Mnichy-celestiny chtěl původně usadit v Praze, ale ta byla pro ně příliš rušná. Proto pro ně začal budovat klášter a kostel. Monumentální stavbu kláštera a pak i kostela zadal staviteli nám dobře známému - Petru Parléřovi, po jeho smrti ji dostavěl Matyáš z Arrasu. Znamení jejich hutí se dodnes dají najít na kamenných blocích zbytků gotického kostela. Katedrála je vestavěna do skály, a po jejím zničení zůstaly obvodové zdi, klenutá chodba s vyhlídkovými okny, stavba pouze nemá střechu. Tou je po mnoho staletí obloha. Kostel byl dostavěn už v roce 1384 a zasvěcen našemu patronu sv. Václavovi. Pro zajímavost - byl stavěn podle architektonického projektu pražského kostela U Apolináře. Takže vše tady připomíná matičku Prahu.

Pánové z Lipé tady jako první vystavěli kamenné sídlo, a to na místě dřevěného hrádku. Hrad byl ale o jedenáct let později zbořen žitavskými měšťany coby sídlo loupeživých rytířů. Roku 1311 dal mocný pán Jindřich z Lipé místo znovu opevnit. Ale to už na scénu nastoupil vládce slavnější a mocnější.

Co se zachovalo. Místo bylo poničeno za husitských válek, kališníci však hrad nedobyli. K dalšímu ničení došlo za odboje českých stavů proti Habsburkům. V polovině šestnáctého století klášterní život ustal a odešel odtud poslední mnich.

Sasko se stalo útočištěm protestantů. V blízkosti Žitavy vybudovali čeští evangelíci pod patronátem hraběte Zinzendorfa své skutečné útočiště, město Herrnhut, česky Ochranov. Na Oybin přišla pohroma v podobě velkého požáru, který ho roku 1577 zcela strávil. Ruiny paláce, kláštera i kostela propadaly zkáze dál.

I když se po požáru uchovala velká část kostela, vládu nad ruinami převzala příroda. A když sem v čase zájmu o romantiku a prvního cestování zavítali na přelomu sedmnáctého a osmnáctého století první romantičtí malíři, nemohli si přát velkolepější pohled. Gotické oblouky se vypínaly nad hřbitůvkem s renesančními náhrobky. Tím objevili Oybin pro veřejnost.

Vystupujeme bez problému na vršek, kde jsme odměněni za tu chvíli námahy. Malé muzeum připomene Karla IV. víc než leckterá místa u nás. Takže si připadáme jako doma. Najdeme tu i trvalou expozici keramických kachlů, pozoruhodné zbytky gotických i renesančních kamen. Hřbitůvek je tady dodnes, a co je zajímavé - dodnes se na něm pohřbívá. Na konec nám starobylá restaurace připomene čas romantických výstupů někdejších poutníků.

Chorály a knihy. Každý, kdo sem přijde, si odnáší zvláštní pocity - dotek středověku je zde silný. Oybin je schopen vrýt se do paměti návštěvníka asi tak jako největší atrakce světa. Pro oživení

romantického místa se koná po celý rok mnoho akcí, hlavně rytířských her a turnajů. V podhradí pro ně bylo zbudováno kolbiště s tribunami.

Prostředí dokonale připomíná čtrnácté století a dokonce nás čeká noční překvapení... Za svitu pochodní ze tmy vystupuje průvod mnichů-celestinů, mají na sobě hábit - na hrudi vyšité velké písmeno C. Procházejí hřbitůvkem, pokračují křížovou chodbou kostela, pak se shromáždí na nádvoří bývalého císařského paláce. Modlí se a zpívají.

Snad se ten chorál *Subvenite sancti*, který tu kdysi dávno složili podle základu gregoriánské-ho chorálu, stal jednou z částí skladby *Tolštejnské requiem* od současného českého skladatele Igora Heinze.

Kromě hudební produkce mniši opisovali a psali knihy. Je známo, že jejich slavná knihovna, kterou na hradě ukryli před rozvášněnými husity, byla tajně převezena do Prahy a stala se základem naší univerzitní knihovny.

První průvod mnichů, který dal vzniknout tradici, se konal už v polovině devatenáctého století. Jenže takovým akcím nepřála 1. ani 2. světová válka, natož éra socialismu v bývalé NDR. Koncerty vážné hudby se však na tomto místě provozovaly i tehdy. Že to bylo místo pro hudbu jako stvořené svědčí i fakt, že tady známý český soubor *Pražští madrigalisté* v roce 1975 natočil vůbec první televizní hudební film, který získal řadu světových ocenění. Mniši se sem vrátili až v roce 1991, jejich průvody se od května do září opakují každé dva týdny.

Svatební kostelík v obci. Hned při cestě k hradu najdeme dřevěný evangelický kostelík, zvaný horský (německy *Bergkirche*), vystavěný v roce 1709 a rozšířený v letech 1732 až 1734. Protože stojí na příkrém svahu, podlaha stupňovitě klesá na způsob hlediště antického divadla. Takových už mnoho není. Uvnitř je opatřený lidovou malbou, na výzdobě se podíleli malíři ze severních Čech. Dodnes slouží pro svatební účely: manželství zde uzavřená prý vydrží...

Co jen osudů se tady odehrávalo! Vypráví se pověst o dívčím skoku: Jedna bohabojná dívka se vypravila rozjímat do kostelíka na skále, ale přepadl ji oybinský mnich, a nešlo mu - jak se říká - jen o polibek. Děvče se modlilo za záchranu. Když skočilo ze skály, nic se mu nestalo, na rozdíl od mnicha, který nepřežil. Další dvě legendy se váží k jeskyni ve skále pod kostelem. Podle jedné pověsti se zde ukrýval před nástrahami světa mnich poustevník, podle jiné zde král uložil svůj poklad.

Doveze vás sem úzkokolejka. Od roku 1850 až dodnes spojuje Oybin se Žitavou úzkorozchodná železnice, i proto je místo tolik vyhledávané. Historická mašinka s několika vagony denně přivádí návštěvníky a mezi místními se pro lokálku vžil název, „vlak, který nespěchá...“. Desetikilometrová trať trvá tři čtvrti hodiny. Úzkokolejka z Žitavy přes Oybin do Lázní Jonsdorf jezdí od února do listopadu. Turistický „*Expres*“ vás dopraví po silnici z okolních městeček od dubna do října. Každý pasažér si tak může prohlédnout Žitavské hory, uvidí je skoro celé, protože je to nejmenší pohoří v celém Německu. Ale i lužické vesnice s malebnými patrovými hrázděnými domy. V městečku dokonce existuje i muzeum této dráhy. Oblíbené jsou i silniční vláčky, které spojují městečka Žitavska s Oybinem. „*Temné hodiny nepočítám*“ je napsáno na slunečních hodinách, které míváme při naší procházce lázeňským místem. A chtělo by se říci, že to je vhodné motto celého tohoto kraje, kterým prošly dějiny. Ano, proč počítat temné hodiny...

Herrnhut

- město v Horní Lužici založené roku 1722 pronásledovanými německými členy Jednoty bratrské z Moravy (Moravskými bratry) z fulneckého kraje. Český název je Ochranov (Pod ochranou Páně), lužický Ochranow. Je to místo zrození Obnovené Jednoty bratrské. Na to poukazuje pamětní kámen v lese při silnici, který určuje místo, kde 17. června 1722 Kristián David pokácel první strom na stavbu nové obce Pod ochranou Páně.

Herrnhut postihla v roce 1945 těžká rána. Bez bojů byl obsazen sovětskými vojsky. Tam je zastihla zpráva o konci války. Z radosti se opili a pak chtěli vykonat ještě jeden hrdinský čin. Zapálili budovy Jednoty bratrské, poněvadž si mysleli, že je to sídlo nějakého šlechtice. Požár neměl kdo hasit, požárem lehlo téměř celé městečko. Budovy byly obnovovány a znovu stavěny až do šedesátých let minulého století. I zvon zavěšený ve zbytku původní zdi má svoji historii. Pochází z původní modlitebny. Za války byl zrekvírován. Po válce byl neporušený nalezen v Hamburku na „hřbitově zvonů“. Bylo to místo, kam se svázely zvony určené k přetavení na kanóny.

V Herrnhutu je malé muzeum, modlitebna i historický hřbitov, na němž se pohřbívá dodnes. Hřbitov zrcadlí usazení návštěvníků modlitebny. Jeden vedle druhého, nehledět na sociální rozdíly. Bratři na jedné straně, sestry na druhé – dnes už ale rozdělení na strany neplatí. I na hřbitově se pohřbívalo od začátku stejným způsobem. Muži na jedné straně, ženy na druhé. Kdy kdo zemřel. Na každém hrobě leží jen prostý kámen se jménem zemřelého. Poněvadž zde těla zemřelých mají očekávat druhý Ježíšův příchod, žádný hrob nebyl zničen. Hřbitov se stále rozšiřuje. Můžeme vidět prosté hroby všech bratrů a sester od vzniku Obnovené Jednoty bratrské. Ve své prostotě je hřbitov velmi působivý.

Členové Jednoty Bratrské mají dílnu, kde se vyrábějí proslulé a jedinečné zářící herrnhutské vánoční hvězdy, papírové i plastové, ve velikosti od 14 centimetrů až do jednoho metru.³⁾

Brožura o Herrnhutu ve formátu PDF v češtině – [ZDE](#)

¹⁾

www.czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=3226:-sp-1541027610&catid=40&Itemid=114

²⁾

Taťana Březinová. Tajemný hrad Oybin. *Naše rodina* 44/2009, s. 10-11

³⁾

<http://jednotabratrskaalsovice.webnode.cz/ochranov-herrnhut/>

From:

<https://cesty.in/> - **Cestovatelské stránky**

Permanent link:

<https://cesty.in/nemecko?rev=1502395286>

Last update: **2020/10/09 23:11**

